

0225/1975

HMELJAR

BILZ
Tonic
Water
ENGLISH BLEND

GLASILO KMETIJSKEGA KOMBINATA »HMEZAD« — ŽALEC — LETO XXVI. — STEVILKA 1 — JANUAR 1972

USPEŠNO V NOVO LETO

Zaključuje se deseto leto obstoja našega podjetja. Tako kot 1971. nas ni prevarilo še nobeno doslej. Menili smo, da bo nastopila stabilizacija, da bo težko prodajati, da bodo cene čvrste in da bo težko za denar. Nič od tega se — na žalost — ni zgodilo, pač pa nas je prizadela katastrofalno slaba letina hmelja, glavnega pridelka našega podjetja in naših kooperantov. Suša je prepolovila tudi pridelek krme in sadja. Težko pa je ta izpad pridelka prizadel zlasti kmete — hmeljarje in bo treba letos poseči v hmeljarski rizični sklad.

Visoke cene koruze so postavile na glavo vse račune v živinoreji; zamrznitev cen bo tu najbolj neugodno vplivala, ker ohranja sedanja nerazumljiva razmerja.

Ostale nekmetijske dejavnosti so uspešno poslovale in bodo, kot kaže, nadomestile izpad dohodka, ki je nastal v kmetijskih.

Zelo uspešno bodo lansko poslovanje zaključili ZDRUŽENA HLA-DILNICA, VRTNARSTVO in KMETIJSTVO RADLJE; dokaj dobri bodo tudi MLEKO, GOSTINSTVO, MESALNICA KRMIL, STROJNA POSTAJA in — kljub zmanjšanemu pridelku — KMETIJSTVO ŽALEC. Zelo se je povečal obseg poslovanja VITALU, pa tudi poslovanje KMETIJSTVA ŠMARJE se izboljšuje.

Poleg nadaljevanja obnove hmeljišč smo lani obnovili vse kmetijske stroje in začeli uvajati tudi obiralne stroje v kooperacijsko proizvodnjo. Zaključena je izgradnja predelave mesa v MESNINAH, s čimer je dana možnost razmaha temu obratu.

Kaže, da bo tudi letos na tržišču visoko povpraševanje po kmetijskih pridelkih in živilih. Podatki popisa prebivalstva so nas vse presenetili. Delež kmečkega prebivalstva se je v zadnjih 10 letih zmanjšal v Jugoslaviji od 50 % do 36 %. Četudi podatki še niso povsem preverjeni, pa kaže, da zelo hitro narašča število tistih, ki hrano kupujejo. Tu je vzrok, da na našem tržišču primanjkuje vsega. Tudi potrebe po hmelju terjajo, da hitro povečamo hmeljišča. To pa bo v veliki meri odvisno od razumevanja bank in drugih, kajti lastnega denarja letos ne bomo imeli dosti, saj nam ga slaba letina ni dala. Vendar pa bomo morali storiti vse, da nam obnova hmeljišč zaradi tega ne zastane, sicer bo ta čas tržišče zasedel kdo drug. Še bolj pomembno pa je, da ne bi zastalo sajenje novih sort hmelja, ker si od njih veliko obetamo.

Naraščanje cen se bo najbrž še nadaljevalo. Stabilizacijski ukrepi bodo postopno in polagoma delovali. Računamo pa — to pot resno — da bo denarja manjkalo in da bo denar drag (višje obresti). Zato bomo — razen za obnovo hmeljišč — morali dobiček lanskega leta uporabiti za povečanje naših obratnih sredstev. Banke so že začele zmanjševati obratne kredite.

Preusmerjanje in modernizacija kmetij bo odvisna zlasti od povečanja hranilnih vlog kmetov. Dosedanje hranilne vloge so v glavnem že porabljene za posojila kmetom. Žato varčujemo, da bomo ustvarili sredstva za nova posojila!

Letos pričakujemo že, da bomo začeli tudi modernizacijo in razširitev predelave sadja VITAL v Mestinju. Del potrebnega denarja je že zagotovljen; upajmo, da bomo uspeli pridobiti še preostali denar in da obljube za pomoč razvoju nezadostno razvitih predelov Slovenije ne bodo ostale le besede.

(Nadaljevanje na 2. strani)

SREČNO 1972

ŽELI

Kmetijski kombinat
»HMEZAD« Žalec

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vse drugače večje naložbe pa bomo morali odložiti. Glavna naša skrb bo, kako bomo to, kar že imamo, čim boljše izkoristili in uspešno poslovali.

Naraščanje draginje terja, da bomo tudi osebne dohodke morali kmalu temu ustrezno povečati.

Lanske spremembe ustave nam nalagajo, da jim dokončno prilagodimo samoupravne odnose v podjetju. Menim, da so ti odnosi že zdaj precej v skladu z ustavo in da večjih težav ne bo.

Zakon o združenju kmetov, ki bo v kratkem sprejet, terja, da se z našimi kooperanti — kmeti pogovorimo o ureditvi njihovega položaja in podjetju. Ti odnosi so bili v našem podjetju že zdaj korak pred drugimi. Kmetje sami upravljajo svojo enoto in odločajo o dohodku, ki ga enota ustvari. Menim, da ni razloga, da naših odnosov ne bi uredili pošteno in v obojestransko zadovoljstvo. Tudi tu velja — kot v vseh odnosih med enotami v podjetju — načelo: čisti računi — dobri prijatelji. Ob tem pa ne pozabimo, da je v skupnosti naša moč! Le skupno se bomo uspešno razvijali in zagotovili sredstva za ta razvoj. Vse bolj bo pomembno to skupno delovanje tudi na področju socialnega zavarovanja kmetov, kjer kaže, da brez solidarnosti delavcev tega ne bomo mogli urediti zadovoljivo.

Naj tole svoje modrovanje o novem letu zaključim z upanjem, da se nisem preveč uštel v napovedih.

Zahvaljujem se vsem sodelavcem in članom delovne skupnosti za delo in uspešno sodelovanje, obenem pa želim, da bi to leto vsi člani naše delovne skupnosti — delavci in kmetje, laže uresničili svoje želje po boljšem zaslužku in da bi ta ne bil le posledica inflacije, temveč predvsem boljšega gospodarjenja in naše večje delovne storilnosti.

VSEM PA NAJHISKRENEJŠE ČESTITKE IN ŽELJE OB NOVEM LETU 1972.

Glavni direktor

V. Krstina

Kako je s proizvodnjo in prodajo hmelja

Redki so v preteklosti primeri, da nam je na Slovenskem proizvodnja hmelja tako zatajila kot letos. Računali smo, da bomo ob normalnih razmerah pridelali okrog 3600 ton hmelja, kar bi bilo enako letini v letu 1970. Žal smo se pri tem pošteno uštel. Izredna suša, ponekod toča, delno ponekod tudi slaba obdelava hmeljišč so glavni vzroki, da smo pridelali oz. oddali hmeljski trgovini samo 2609 ton, kar je za 26% manj kot smo računali.

Glavni vzrok težav je dokajšnja nestrpnost nekaterih pivovarn in celo obtoževanje v javnih glasilih (Večer z dne 10. decembra) na račun Hmezada, češ, da ne ravna pravilno in da naj v bodoče spremeni poslovno politiko tako, da najprej zadosti potrebam domačih pivovarn in šele nato preostanek proda v izvoz.

Da bi bili proizvajalci in javnost obveščena tudi z druge strani, moramo opozoriti na nekatera dejstva, ki govorijo za to, da bo morala tudi pivovarniška industrija spremeniti odnos do proizvajalcev oz. do njihove organizacije.

Že nekaj let nazaj želimo, da bi preko pivovarniškega združenja ali direktno s posamezno pivovarno dosegli sporazum o dolgoročni preskrbi pivovarn s hmeljem. Povedati moramo, da so pivovarne takšno poslovno sodelovanje odklanjale, kot da ni pomembno, kako bodo preskrbljene s surovino (hmeljem). Res, da je hmelj v pivu najnižja stroškovna postavka, je pa vendarle pomembna sestavina. Obstaja namreč mnenje, da je proizvodnja hmelja stvar in dolžnost proizvajalcev, pivovarn pa, da skrbijo za proizvodnjo piva. Vprašamo se, ali ni v duhu vseh naših priza-

devanj prav tesnejše povezovanje med proizvodnjo, predelavo in potrošnjo. Ali ni še kako potrebno usklajevanje proizvodnje s potrošnjo prav pri hmelju, ki je večletna kultura in ki terja po ha površine s potrebno opremo približno 80.000 din investicijskih sredstev?

Prav to navaja proizvajalec, da si preko svoje organizacije in komisijske prodaje dolgoročneje zagotavljajo pogoje proizvodnje in prodaje hmelja.

Ob številnih stikih s pivovarnami žal teh želja po tesnejšem sodelovanju oz. poslovnem povezovanju nismo uresničili. Nasprotno, potrebe po hmelju so nam pivovarne posredovale preko združenja šele ob koncu obiranja oziroma po prevzemu blaga, torej tedaj, ko je dostava hmelja pogodbenim kupcem že pričela. Hmezad, kot zadolžen pogodbeni komisijski prodajalec vsega hmelja na Slovenskem, je bil večkrat v težkem položaju glede dobave domačim pivovarnam in pogodbenim inozemskim kupcem, kot tudi pri prodaji vseh količin, kadar je bila slaba tržna situacija in mnogo hmelja. Trajna pogodbeno obveznost obvezuje Hmezad, da prevzame ves pridelek in ga kot komisionar proda po najugodnejših tržnih pogojih. Za to naj povemo mimo vsega, da je očitati Hmezadu monopol res neupravičeno. Nazadnje ni tajna, da so domače pivovarne vse do lani dobile hmelj po nižji ceni, kot je bila dosežena na zunanjem trgu.

Organizacija hmeljarjev na Slovenskem je prepričana, da se je pivovarniška industrija zadnja leta ob naraščajoči potrošnji piva močno zavzemala za povečanje proizvodnih zmogljivosti, pri tem pa ni razmišljala, kako je s preskrbo hmelja. Ta slabost se kaže

posebno sedaj, ko nismo v stanju zadostiti potreb, na kar smo večkrat opozarjali.

Povedali smo že, da je prevzeto od proizvajalcev 2609 ton hmelja. Zaradi večje sigurnosti prodaje pridelka so proizvajalci preko svoje organizacije vsa leta soglašali s predprodajo določenih količin hmelja, tako tudi za letnik 1971. Tako je bilo prodano 2830 ton hmelja letnika 1971 računajoč, da ob normalni letini okrog 3600 ton rezerviramo za domače pivovarne 750 ton, ostanek pa zdrži za poznejšo prodajo kateri od pivovarn ali za izvoz. Razlika za domače pivovarne, smo računali, da bo krita iz proizvodnje hmelja v Bački. Ob navedeni čvrsti predprodaji hmelja inozemskim kupcem in predvidenem naraščanju potrošnje piva ter možnostih, da še določene količine prodamo po ugodnih cenah na zunanjem tržišču, smo že spomladi zahtevali od pristojnih zveznih organov, da se vnese v blagovno listo uvoz 1000 ton hmelja za domače potrebe. Po večkratnih intervencijah je šele v oktobru izdano dovoljenje za uvoz 500 ton hmelja, dočim za ostalih 500 ton se je upošteval uvoz hmeljskega ekstrakta, ki ga je opravila »Kooperativa« Novi Sad. Kljub temu se vztraja še na uvozu 300 ton hmelja, ki trenutno še ni odobren. Kako je tedaj s preskrbo domačih pivovarn s hmeljem do nove proizvodnje.

— Po nepopolnih podatkih so pivovarne odkupile v Bački	250 ton
— V Sloveniji se ocenjuje odkup (podatek iz članka v Večerju)	100 ton
— Hmezad je od prevzetih količin zagotovil pivovarnam	60 ton
— S hmelj. ekstraktom je pokrito	500 ton
— Iz uvoza je zagotovljeno	500 ton
SKUPAJ:	1410 ton

Ta količina omogoča proizvodnjo preko 7 milij. hl piva. Če bo odobren uvoz še preostalih 300 ton hmelja, bo tedaj zagotovljena za proizvodnjo preko 8,5 milij. hl piva! Pri reševanju uvoza hmelja nismo imeli nobene podpore pivovarn. Zato je očitek, da so pivovarne nekajkrat zaman trkale na Hmezadova vrata, res neupravičeno.

Omenili smo, da je Hmezad prevzel 2609 ton hmelja, v predprodaji inozemskim kupcem pa je prodanega 2830 ton. Že tu je nastal primanjkljaj 240 ton in če k temu dodamo še 60 ton za domače pivovarne, je nastal že po sklenjenih pogodbah izvozni primanjkljaj 300 ton. Za to količino bo treba ob razumevanju inozemskih kupcev zmanjšati izvoz. To pa pomeni okrog 570.000 dolarjev manjšo devizno realizacijo.

Res je, da se želi vrsta domačih pivovarn oskrbeti s slovenskim hmeljem. Vendar je večina pivovarn resno pomislila na preskrbo s hmeljem šele, ko je bila znana količina letošnjega pridelka. Gotovo bi bilo vsaj nekaterim pivovarnam lažje, če bi si pravočasno pogodbeno zagotovile vsaj okvirne količine pred prodajo na zunanjem trgu.

Nikomur ne očitamo preplačevanja hmelja po znatno višjih cenah, čeprav vsi vemo, da takšni posegi povzročajo anarhijo, zme-

do in nezadovoljstvo med proizvajalci, ki sami vedo, da takšna pot nikamor ne vodi. Očitno je, da odkupno ceno, omenjeno v članku, pivovarne niso pripravljene nuditi za vse potrebne količine hmelja, čeprav se strinjamo z vprašanjem, ali so cene na domačem trgu dovolj stimulative. Menimo, da se bo treba s pivovarnami pogovoriti o bodočih cenah, ki bodo morale biti vsaj enake inozemskim, upoštevaajoč izvozno premijo in vrednost izpadle devizne participacije.

Tudi zasebni proizvajalci oz. kooperanti, ki so ves ali del svojega pridelka prodali mimo organiziranega odkupa, naj razmislijo, kaj bo z njihovim hmeljarjenjem tedaj in to zelo hitro, ko se bodo pivovarne oskrbele s celotnimi količinami hmelja po redni poti. Dvomimo, da bodo pivovarne pripravljene odkupiti hmelj vselej po višji ceni od poedincev, če se bodo v celoti oskrbele po dogovorjenih cenah in to po redni poti.

V nadaljevanju želimo omeniti nekatere probleme, ki spremljajo hmeljarje in možnosti povečanja proizvodnje ter prodaje hmelja. Čeprav ni dovolj čvrstih predvidevanj, slovenski proizvajalci vendarle računajo, da bo domača pivovarniška industrija zaradi nadaljnje rasti potrošnje piva potrebovala v naslednjih 3—5 letih okrog 1500 ton našega hmelja. V daljši prihodnosti pa okrog 1800 ton. Nadalje se precej realno ocenjuje, da bo mogoče v naslednjih letih povečati izvoz, kar pomeni, da bomo čez 4—5 let potrebovali precej več hmelja. Pri tem sicer lahko nastopijo določeni riziki, ki pa bi jih lahko omilili z lastno ekstrakcijo, s katero bi obvladali količinska odstopanja posameznih letnikov. To pa nadalje pomeni, da bi morali v naslednjih 4—5 letih ustrezno povečati tudi hmeljske površine in obnoviti vse dotrajane nasade. Ta orientacija pa seveda terja od proizvajalcev veliko naporov, ki jih finančno sami ne zmorejo. Povečanje in obnova hmeljišč, oprema, obiralni stroji in nove sušilnice brez priprave ustreznih zemljišč bi znašalo okrog 110 milij. din in to v obdobju 4—5 let. Menimo, da takšna usmeritev ni pomembna samo za proizvajalce pač pa tudi za pivovarne, da si ob naraščanju potrošnje piva čvrsto zagotovijo potrebne količine hmelja, še zlasti pa za družbo, ker bi se povečal izvoz.

Naši naporji so zato upravičeno usmerjeni v to, da bi se čimprej rešilo financiranje za programirano proizvodnjo. Pri tem bi se želeli resno dogovoriti s pivovarnami o sodelovanju, s čimer bi jim zagotovili dolgoročne potrebne količine hmelja. Tretji partner pri povečanju in obnovi hmeljišč pa bi bile banke, od katerih pričakujemo ustrežnejše kreditne pogoje, kot jih trenutno nudijo. Tako bi bili sposobni ob sodelovanju proizvajalcev, pivovarn in banke zagotoviti naraščajoče domače potrebe po hmelju in povečati izvoz.

O teh problemih je seznanjeno pivovarniško združenje, večina pivovarn in banka z željo, da bi čimprej pričeli s pospešeno obnovo in povečanjem površin.

Na koncu želimo posredovati stališče odbora Poslovne skupnosti za hmelj v zvezi s prodajo hmelja mimo pogodbe. Člani odbora ugotavljajo, da je nespošto (Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)
vanje pogodbenne obveznosti o prodaji hmelja, ki članice PS obvezuje, da oddajo ves pridelek pogodbenemu kupcu, nekorektno in zelo kratkovidno. Organizacija hmeljarjev se je vedno ob dobrih in slabih letinah, ob ugodnih in težjih prodajah hmelja zavzemala za enotnost in politiko na daljši rok, kar je pomembno za to proizvodnjo. Zato je odbor nerazumljivo obnašanje nekaterih organizacij, ki so obšle to politiko in zaradi trenutnih koristi prodale del pridelka mimo pogodbe. S tem seveda ni kršena samo pogodba, temveč odvzeta določena količina hmelja, ki je bila po Hmezadu že prodana. Odbor zato upravičeno zahteva, da kršilci pogodbe pokrijejo obveznosti na račun mimo prodanih količin.

Te obveznosti so v marži Hme-

zada, prispevek za inštitut in ostalo, kar sicer bremeni enotno vse proizvodne organizacije — članice PS. Članice PS niso pripravljene na račun odtujenih količin nositi sorazmerno večje stroške, ki so letos zaradi izpada hmelja celo večje.

Prizadete organizacije pozivamo, da čimprej obvestijo PS o količini odtujenega hmelja in da pošljejo svoje stališče glede poravnave omenjenih obveznosti. Odbor PS bo na prihodnji seji sprejel v smislu določil pogodbe potrebne sklepe. To je nekaj problemov s katerimi se naše hmeljarstvo v tem času ukvarja.

Vsem kolektivom proizvodnih organizacij in vsem hmeljarjem — kooperantom želimo uspešno, predvsem pa ugodnejšo letino v prihodnjem 1972. letu.

Karel KAČ

Srečno novo leto

želi bralecm
uredništvo
HMELJAR

Savinjska hmeljska idila v belem. Posnetek Vili inž. Vybihal

OB KORAKU V NOVO LETO

Družbeno-politične organizacije kombinata in njegovih organizacijskih enot so bile v minulemu letu dokaj uspešne v svoji dejavnosti. Njihovo delo je bilo temeljito analizirano na volilni konferenci ZK, ki je bila novembra. Kljub doseženim družbeno-političnim uspehom, precejšnje razgibanosti v vrstah ZK in sindikatu ter formiranju mladinske organizacije v kombinatu, pa je bila še vrsta problemov, ki jim organizacije niso bile kos. Konferenca ZK nam je nakazala naslednje glavne pomanjkljivosti:

— Na področju samoupravljanja na nivoju organizacijskih enot — temeljnih organizacij združenega dela, samouprava še vedno ni v nekaterih enotah zaživela, kot bi to želeli, in kar bi bilo pričakovati spričo strukture odbornikov v teh organih.

— Družbeno-političnemu izobraževanju smo posvetili premalo skrbi in časa, predvsem pa smo zanemarili vzgojo in usposabljanje mladih delavcev, ki naj bi v bodoče sodelovali v samoupravljanju in v družbeno-političnih organizacijah.

— Neposredno obveščanje delavcev je bilo kljub prizadevanjem nezadovoljivo ali pa je bilo neučinkovito in preveč posredno.

— Poleg navedenih, ostaja še vrsta drugih problemov in nalog, ki jih bo potrebno v novem 1972. letu bolj načrtno in zavestno reševati.

Programi dela ZK, sindikata in aktiva mladih bodo v letošnjem letu morali zajemati več konkretnih nalog za odpravo navedenih in drugih pomanjkljivosti pri delu. V zvezi s tem bo potrebna še večja koordinacija dela, več tovariške discipline in odgovornosti, ki jo organizacije terjajo od svojega članstva, predvsem pa od iz-

voljenih predstavnikov v samoupravne organe in družbeno-politične forume na vseh nivojih.

Gospodarske in s tem tudi politične razmere, v katerih se kmetijstvo in živilska industrija nahajata v naši družbeni skupnosti, terjajo od nas vseh maksimum organizacijskih in drugih prizadevanj za dosego boljših poslovnih rezultatov, boljše samouprave in nazadnje veliko večje skrbi za družbeni in osebni standard naših delavcev.

Ustavna dopolnila nam nalagajo, da samoupravo čimbolj približamo delavcem in kmetom kooperantom v temeljnih organizacijah združenega dela. Ekonomske razmere pa nas vedno bolj in prepričljivo vodijo do gospodarskega povezovanja z drugimi tovrstnimi organizacijami na celjskem območju.

Vsi se moramo dobro zavedati, da bo naša uspešnost morala sloveti na temeljih stabilizacije našega gospodarstva, umirjeni investicijski in vsej drugi potrošnji tudi znotraj DO, prizadevanjih za cenejšo in večjo proizvodnjo in ne v pričakovanju povečanja cen. Za uresničitev teh ciljev bo potrebno vlagati še več skupnih prizadevanj vseh činiteljev in še bolj strniti vrste med delavci in kooperanti.

V tem naj bi bila osnovna smer prizadevanj vseh družbeno-političnih činiteljev v podjetju, vseh članov kolektiva in kmetov kooperantov, ki sodelujejo s podjetjem.

Želimo, da bi 1972. leto bilo res uspešno in da bi bili še bolj povezani in strnjeni, da bomo lahko kosom nalogam, ki stoje pred nami v okviru našega podjetja in naše širše družbene skupnosti.

F. IVANČIČ

Kje bo tekla hitra cesta skozi Savinjsko dolino?

Kot je znano, je dala OS Celje republiškem cestnemu skladu lokacijsko privoljenje za severno varianto poteka hitre ceste skozi Savinjsko dolino, OS Zalec pa za južno varianto. Dne 22. 12. je OS Zalec sklical sestanek o tem vprašanju. Na sestanku je ing. Blenkuš, direktor sklada, s svojimi sodelavci pojasnjeval zahtevo sklada, da tudi OS Zalec da privoljenje na severno varianto. Ta zahteva temelji na tem, da je severna varianta za 7% cenejša od južne. Ker je ta razlika nastala predvsem zaradi dodatnih del za zaščito vodnega rezervoarja v Medlogu, ureditve struge Savinje in po našem mnenju nepravilne ocenitve škod povzročenih kmetijstvu, je bilo dogovorjeno, da se te postavke ponovno preverijo. Ing. Rožič, direktor vodne skupnosti Savinja »Nivo« Celje, je na tem sestanku povedal, da kažejo terenske raziskave, ki so jih opravili v zadnjih letih, da se nahaja glavni rezervoar podtalne vode na severnem delu Savinjske doline, torej tam kjer naj bi tekla hitra cesta po severni varianti, rezervoar v Medlogu pa je za Celje in bližnjo okolico le začasna rešitev.

Večina udeležencev na tem sestanku je menila, da bo za Savinjsko dolino storjena nepopravljiva škoda, če jo bo hitra cesta razpolovila. Rečeno je bilo, da je kmetijsko zemljišče dragocenost, ki se je ne da nadoknaditi, in je vsaka ocena škod zelo relativna. Misliti moramo daleč naprej, da nam nekoč naši zanamci ne bodo očitali, da smo bili lahkomišelní in kratkovidni. Izkušnje sosedov (Avstrija, Italija) nam povedo dosti. Le-ti se v zadnjem času pri gradnji hitrih cest daleč izognejo kmetijskih zemljišč, pa čeprav je gradnja še enkrat dražja. Zaradi tega je bil sprejet tudi sklep, naj cestni sklad in projektant ponovno proučita možnost izgradnje hitre ceste po skrajni severni varianti, po kateri bi bila Savinjska dolina najmanj prizadeta.

Naj dodam na koncu še to, da bo moral tisti, ki bo dokončno odločil, kje se bo gradila hitra cesta, upoštevati širše interese in mnenje občanov, ki na tem prostoru živijo, in ne le interese investitorja.

ing. ZVONE PELIKAN

INFORMACIJE O DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV V PODJETJU

Pod tem naslovom poročamo o delu samoupravnih organov podjetja, ki so imeli svoje seje v času od 20. v preteklem mesecu do 20. v mesecu, v katerem izide Hmeljar.

Delavski svet podjetja je imel sejo 17. 12. 1971 z obširnim dnevnim redom. Seja je bila v obratu Mesnine Celje. Obravnaval je naslednje zadeve:

1. Potrdil je poročilo o izvršitvi sklepov redne seje. Pri tem je bilo podano poročilo o izvajanju sanacije v DE Kmetijstvo Šmarje v skladu s sklepom redne seje.

2. Sprejet je bil sklep, da se potrdijo pogodbe na podlagi statuta, ki jih podpisujejo z vsemi samostojnimi delovnimi enotami in obrati in s katerimi se vsem tem prizna dejanski status samostojne organizacije združenega dela s predstojniki, ki jih določa statut podjetja.

3. Delavski svet je obravnaval pripombe občinske komisije za samoupravne akte na končni tekst statuta podjetja.

Sprejet je sklep, da nekatere teh pripomb sprejme in uskladi posamezna določila s sprejetimi pripombami.

4. Potrdili so pogodbo o podaljšanju prispevka za gradnjo in obnovo šolskih objektov v občini Žalec še za dobo dveh let, to je za 1973 in 1974 v višini 0,60 % od ustvarjenega dohodka delovnih enot in obratov, ki imajo sedež na območju občine Žalec.

5. Sprejet je bil sklep o višini povračil članom delovne skupnosti, ki bremenijo materialne stroške poslovanja za:

- sejnine kmetom — koope- rantom za delo v samoupravnih organih podjetja;
- dnevnice na službenem potovanju;
- stroške prenočevanja na službenem potovanju;
- stroške prevoza s lastnimi avtomobili, motornimi kolesi in mopedi v službene namene;
- terenski dodatek;

— prevoz na delo.

Večina stroškov je usklajena s samoupravnim sporazumom, ki ureja ta izplačila.

6. Potrjena je sprememba obračunske osnove osebnega dohodka za leto 1971 in 1972, za 4,167 % in način izplačila nastale razlike.

7. Sprejet je bil zahtevki za povečanje kalkulativnih osebnih dohodkov po družbenem dogovoru in samoupravnem sporazumu, zaradi povečanja življenjskih stroškov. Utemeljen zahtevki je poslan vsem podpisnikom sporazuma.

8. Obširno so obravnavali problematiko obnove in razširitve hmelja. Letošnji pridelek hmelja je bil za okrog 27 % manjši od lanskoletnega. Potrebe pa so iz leta v leto večje. Vse investicije v hmeljišča in obnova so dosedaj slonele na proizvajalcih. Sele sedaj se ta odnos nekaterih pivovarn spreminja.

Potrdili so pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju z zagrebško pivovarno glede prodaje hmelja in oročanja sredstev za obnovo hmeljskih nasadov.

Potrdijo se tudi pogodbe z drugimi pivovarnami, ki bi bile pripravljene oročiti sredstva za obnovo hmelja pod dogovorjenimi pogoji.

9. Potrjena je pogodba o poslovno-tehničnem sodelovanju s podjetjem Koteks iz Osijeka, s katerim se urejajo medsebojni poslovni odnosi za daljšo dobo.

10. Dajo soglasje, da se Poslovno združenje za mlekarstvo, katerega član je tudi DE Mleko, vključi v Kmetijsko združenje v Ljubljani, v katerem se formira sekcija za mlekarstvo. Za predstavnika imenujejo Alojza Hrušovarja, za namestnika pa Ivana Debelaka.

11. Potrdijo pogodbo za samoprprispevek za občino Laško, za poslovalnico v Radečah za izgradnjo šole. Prispevek je določen s 180 din letno na osebo.

12. Sprejmejo sklep o razširitvi poslovnega predmeta v DE Sad-

jarstvo Mirošan še na proizvodnjo alkoholne medicine, proizvodnjo preparata na bazi cvetličnega prahu — »Biopoll«.

V sklopu DE Vrtnarstvo se ustanovi poslovna enota »Cvetličarna« Žalec, na Slandrovem trgu 38.

V sklopu DE Vital se ustanovi poslovna enota, prodajalna pijač, v Mariboru na Strosmajerjevi ul. 5.

Ob zaključku seje so si člani DS ogledali nove proizvodne prostore za predelavo v obratu Mesnine.

Odbor za splošne zadeve je na seji 16. 12. 1971 obravnaval naslednje zadeve:

— Potrdil je poročilo o izvedbi sklepov prejšnje seje, nato pa sklenil, da se na prihodnji seji

obravnavajo poročilo o stanovanjski problematiki in o načinu regresiranja dopustov in režimu letovanja v domovih.

— Sprejel je predlog osnutka Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in sklenil, da se izvrši javna razprava po delovnih enotah, nato pa predlaga DS v dokončni sprejem.

— Odobri finančno pomoč raznim šolam in društvom za obdaritev otrok ob Novem letu v znesku 17.000,00 din.

— Odobril je finančno dotacijo mladinski organizaciji podjetja po programu dela za sezono 1971/72.

— Odločil je o pokrivanju stroškov investicijskega vzdrževanja v počitniškem domu v Crikvenici. F. Savinec

Sklepi letne konference ZK

1. Konferenca je izvolila nove organe osnovne organizacije ZK, ki jih sestavljajo naslednji člani:

1. Lilija Alojz, DE Kooperacija — sekretar
2. Benčina Jože, DE Vrtnarstvo — namestnik sekretarja
3. Buč Stana, DE Kooperacija blagajničarka
4. Toman Anton, PE Kooperacija Petrovčev — član
5. Farčnik Ivan, DE Kooperacija — član
6. Savinec Franc, DE Skupne službe — član
7. Pečolar Štefan, DE Kmetijstvo II — član
8. Guštin Zvonko, PE Kooperacija Celje — član
9. Uranjek Franc, PE Kooperacija Tabor — član
10. Vodlan Ivan, obrat Kmetijstvo — član
11. Grabner Ludvik, obrat Mesnine Celje — član
12. Grm Anton, obrat Mesnine Celje — član
13. Bukovnik Franc, DE Kmetijstvo Radlje — član
14. Peterlin Jernej, DE Kmetijstvo Šmarje — član

Za predsednike komisij so bili izvoljeni:

1. Špeglič Franc, predsednik komisije za organizacijo in razvoj;
2. Ivančič Franc, predsednik za idejnopolitično usposabljanje komunistov;
3. Drobne Marjan, predsednik za ekonomske odnose in ekonomsko politiko.

Konferenca pooblašča sekretariat, da imenuje ostale člane komisij.

2. Konferenca je v znak priznanja za dolgoletno delo dala knjižni darilo tov. Vrhovšek Jakobu, ki ima staž od 1944. leta in tov. Grm Tonetu, ki ima staž od 1943. leta.

3. V zvezi s pomlajevanjem vrst Zveze komunistov — predvsem iz vrst delavcev, nalaga konferenca obveznost vsem aktivom ZK, da nenehno delujejo na pridobivanju članstva v vrste ZK. Posebno skrb je treba posvetiti vsem vodilnim in vodstvenim delavcem, da le-ti pristopijo v vrste ZK.

4. V vseh organizacijskih enotah podjetja (temeljnih organizacij združenega dela), kjer ni aktivov Zveze komunistov, se zadolži sekretariat, da se v teh enotah pridobi v ZK člane in formira aktivne.

5. Sekretariat naj v skladu z organizacijsko shemo podjetja (na osnovi temeljnih organizacij združenega dela) pripravi predlog bodoče organizacije aktivov ZK v podjetju. Predlog je predložiti delovni konferenci ZK, ki naj poleg ostalega razpravlja tudi o tej zadevi.

6. Seminarje za idejno-politično usposabljanje delavcev podjetja je potrebno organizirati v zimski sezoni. Komisija naj na ta vprašanja čimprej izdela predloge in jih posreduje sekretariatu, sindikalnemu odboru in aktivom mladih, da do njih zavzamejo svoja stališča.

7. Aktivu mladih pri Kombinatju je treba tudi v bodoče posvetiti čimveč organizacijske in druge pomoči, da le-ta poveže v svojo organizacijo in delo čimveč mladih podjetja in mladih kmetov kooperantov, ki sodelujejo s podjetjem.

8. Organizacija ZK in njeni posamezni člani so dolžni napraviti vse, da se v skladu z 21. in 22. ustavnim dopolnilom zvezne ustave, kot v organizacijskem, tako tudi v vsebinskem pogledu razvije posredno in neposredno upravljanje in prenesejo — razdelijo — pravice na organizacije združenega dela in podjetja.

9. Zveza komunistov naj postane v podjetju nosilec vseh družbenopolitičnih akcij v podjetju. V zvezi s tem naj sekretariat zahteva od članov ZK, ki so na vodilnih in odgovornih položajih v podjetju in organizacijskih enotah, da sproti obveščajo in seznanjajo sekretariat in aktive o vseh pomembnih zadevah in dogajanjih v podjetju.

10. Za vsa sprejeta stališča in sklepe organizacije ZK in za enotno delo družbenopolitičnih organizacij v podjetju je na nivoju podjetja odgovoren sekretariat, na nivoju organizacijskih enot pa aktivni ZK.

11. Vsi komunisti so v svojih organizacijah dolžni sodelovati pri oblikovanju sklepov, odgovorni pa so tudi za dosledno izvajanje vseh sprejetih stališč in sklepov.

12. Komunisti se tudi za naprej zavezujejo, da bodo delali na še uspešnejšem utrjevanju enotnosti podjetja, utrjevanju sodelovanja in zaupanju med organizacijskimi enotami in skupnimi službami podjetja, kar bo imelo vpliv (Nadaljevanje na 14. strani)

Del udeležencev zadnje seje DSP, ki je bila v Mesninah. Po seji so si ogledali novo predelavo in poskusili nove izdelke

Uspeh pospeševalne službe v DE Kooperacija

V preteklem letu smo na področju preusmerjanja in opremljanja kmetij zopet naredili lep korak naprej. Z delom pospeševalnih služb pa še vedno ne smemo biti zadovoljni. Z večjim prizadevanjem in boljšo organizacijo bi lahko storili še več.

Obnova hmeljišč se pospešeno nadaljuje. Samo v tem letu smo postavili preko 100 ha novih žičnic. Poleg žičnic smo v hmeljarstvu vložili največ denarja v nabavo strojev za obiranje. Že v prvem letu opremljanja hmeljarjev s temi stroji smo dobili 92 solastnikov obiralnih strojev. Od celotnega pridelka, ki je bil letos 925 ton, smo s stroji obrali nekaj več kot 10% hmelja. To pa je še začetek, cilj bo dosežen šele

pokazali slabo založenost s fosforjem.

Opravljenih je bilo tudi več gnojilnih poizkusov in sicer: na travnikih štirje, v pridelovanju koruze štirje ter štirje v pridelovanju pšenice. Gnojila so v večini primerov prispevale tovarne gnojil.

Opravljen je bil tudi en sortni poizkus v pridelovanju koruze. V poizkusu so bile primerjalno posajene hibridne koruze iz razredov 200, 300 in 400 in domača koruza. Vse hibridne koruze so dale boljše rezultate kot domača; iz grupe 200 je bil Winsconsin 270 boljši od Austrie 266, iz razreda 300 pa BC 360 boljši od Austrie 390. Grupa 400 bi prišla v poštev samo v sušnih letih, kot je bilo

prednikov, pa smo nadomestili izločene krave. Na novo je bilo registriranih in premiranih 320 bregjih telic potomk doma vzrejenih čistopasemskih krav. To je 16,6% od kontroliranih krav ali od vseh krav 6%.

Ta številka nikakor ni zadovoljiva. Pospeševalna služba bo morala poskrbeti, da se čim preje letno zamenja 14–15% krav z dobrimi pasemskimi telicami. Zaradi letošnje suše so izločili precej proizvodno slabših živali, zadržali pa so v reji teleta in mlado plemensko živino.

Premiranje telic je pospeševalna služba izkoristila tudi za intenzivnejše delo pri pospeševanju reje plemenske živine (pravočasni pripusti, pravilno krmljenje, krmljenje prvesnic itd.).

Pri pitanju govedi je pospeševalna služba priporočala intenzivno pitanje mladih govedi. Naloga je bila, da zadrži v reji čim več za pitanje primernih telet in da skrajšajo rejci čas pitanja s pravilnim in intenzivnim krmljenjem. Pitanje smo priporo-

klavnost. Regresi na oddano pitano živino so bili uveljavljeni za 2400 živali v povprečnem znesku 304 din na glavo.

Prasičereja: Vzrejno središče na Vranskem je tudi v preteklem letu krilo potrebe plemenskih merjascev na območju kombinata in tudi del sosednjih področij. Reja bekonov ni med osnovnimi proizvodnimi panogami, kljub temu se je nekaj rejcev specializiralo na tako rejo predvsem v okolici Celja, kjer je možnost krmiti z odpadki klavnice, mlekarne in gostinskih obratov. Več rejnih prasičev pa je bilo odkupljenih od kooperantov, kjer je glavna proizvodnja hmelj ali goveja živina.

Skupno je bilo odkupljenih 1300 prasičev, to je 110 ton žive teže.

To je nekaj rezultatov pospeševalnih nalog. Dela v pospeševanju je bilo precej, čeprav ni vse naštet.

Naj omenimo samo še izobraževanje kmetov. Na osnovi programa izobraževanja se je v pre-

STROKOVNI NASVETI in POGOVORI

takrat, ko bo imel vsak hmeljar možnost pridelani hmelj obrati strojno.

Strojni park DE Kooperacija se iz leta v leto zmanjšuje. Kljub temu smo v letošnjem letu dobili nekaj novih priključkov, ki bodo služili predvsem za delo v hmeljiščih. To so štirje mali mayersi s katerimi smo izpopolnili našo opremo za zaščito hmeljišč. Sedaj smo sposobni v roku 8–10 dni pokropiti vsa hmeljišča kooperantov, razen tistih, ki so za traktorsko delo neprimerna. Pluge čehe smo dobili zelo pozno, kljub temu pa so si hmeljarji še precej pomagali z njimi pri odkopavanju hmelja. Za potrebe hmeljarstva je bilo nabavljenih še nekaj ogrodnikov Vogel-Noot in štirje traktorski stolpi za gradnjo žičnic oziroma napeljavo vodil.

Na področju ostale rastlinske proizvodnje so rezultati naslednji:

Semenske pšenice smo porabili 105.500 kg, hibridnih sort koruze smo porabili okrog 13.000 kg, največ iz razredov 200 in 300, ki sta za naše področje najbolj primerena.

Površine pod koruzo so se povečale največ na račun pridelovanja krompirja. Semenskega krompirja, ki je bil zelo kvaliteten, smo posadili 75.500 kg, odkupili pa smo preko 600 ton pridelka. Intenzivne nasade jagod na črnih folijah smo razširili na 3 ha površin. Za potrebe teh proizvodjalcev je bil izdelan in preizkušen tudi stroj za polaganje folije, ki ga bomo lahko s pridom uporabljali že prihodnjo pomlad, ko bomo nasade jagod še naprej širili.

V minulem letu smo porabili preko 4300 ton umetnih gnojil. Veliko prednost pred enostavnimi gnojili so imela kompleksna gnojila — nitrofoskali. Več pozornosti pa bo treba v prihodnje posvečati pravilni uporabi glede na razmerja posameznih hranil. Da bi čim smotrnejše gnojili, je bilo analiziranih preko 350 vzorcev tal, ki so v večini primerov

letos, drugače pa za Savinjsko dolino ni primerna.

Opremljanje kmetij s stroji se nadaljuje z nezmanjšanim tempom. Traktorji še vedno predstavljajo glavno postavko. Samo v letošnjem letu smo dobili za naše kooperante preko sto novih traktorjev. Zanimivo je da se povpraševanje po lažjih traktorjih močno zmanjšuje, vse večje pa je število traktorjev v razredu od 30–45 KS.

Poleg traktorjev so se kmetje močno opremljali tudi z ostalimi stroji. Mnogo kmetij že ima polne linije za spravilo krme, da o številu ostalih manjših priključkov ne govorimo.

Vse premalo pa smo storili pri organizaciji skupinske rabe strojev. Razen pogodbenih skupnosti za obiranje hmelja nam ni uspelo osnovati nobene skupnosti, ki bi skupno nabavila kakšen priključek ali celo linijo strojev. Na tem področju nas v prihodnje čaka mnogo dela, kajti vsi ugotavljamo, da so naše kmetije premajhne in je neekonomsko, da se vsakdo opremi z vsemi priključki.

Skupna količina odkupljenega mleka se je tudi letos povečala za 300.000 litrov. Tako so prodali kooperanti mlekarne na našem področju že 3.600.000 litrov mleka. Proti koncu leta so količine mleka upadale zaradi malo pridelane krme. Suša je bila vzrok slabši košnji otave in tako se je stalež krav zmanjšal. Težave so še vedno v organizaciji odkupa mleka. Kombinatu - DE Kooperacija ostaja premalo denarja za kritje odkupnih stroškov in zato je manj možnosti da bi opremili zbiralnice s hladilnimi napravami. Pasemska zamenjava je tekla še naprej. Dokupili smo 120 telic in nekaj krav. Organiziran je bil tudi sejem plemenske živine. Vendar je bilo v preteklem letu manj pripeljanih plemenskih govedi zaradi različnih vzrokov, med katerimi sta niska odkupna cena mleka in podražitev močnih krmil. Z načrtnim privezovanjem lastnih telic, potomk dobrih

čali čim več z doma pridelano krmo (silaža, seno, koruza). Tako je bilo spitano in prodano 250 pitancev v skupni teži 1050 ton. Pitanje se je kvalitetno izboljšalo. Pri zakolu je doseglo že 15% živali klavnost nad 58% izplena. Ostali pa so dosegli 56%

teklem letu udeležilo 1310 kmetov strokovnih predavanj. Predavanja so bila na PE. Organizirana sta bila 2 seminarja za rejce brojlerjev in nesnic. Traktorski tečaj je obiskovalo 52 kmetov.

P. T. in S. L.

Obilo uspehov v novem letu želi bralcem

INŠTITUT ZA HMELJARSTVO ŽALEC
IN
HMELJNA KOMISIJA SLOVENIJE

Primerno rastni, razviti in plemeniti plemenski telci. Pravočasno sta bili obrejeni pri teži okrog 400 kg. Telci sta vzredila kooperanta Anton Mešič iz Polzele in Stefan Okorn z Brega

Nova predelava v obratu Mesnine

Z gradnjo nove klavnice v Trnovljah leta 1965 je bilo dovršeno najnujnejše, da se je klavniška dejavnost sploh lahko preselila iz stare klavnice na Teharski cesti. Stara klavnica namreč ni več odgovarjala sedanjim potrebam, ker je bila zastarela in male kapacitete. Poleg tega sta ureditev celjskega železniškega vozlišča ter regulacija Voglajne zahtevala, da se klavnica poruši in prostor uporabi za navedene potrebe. Zaradi pomanjkanja investicijskih

izgradnja predelave je velika pridobitev ne samo za obrat Mesnine, temveč za celo podjetje in celjsko gospodarsko področje. S tem se obrat Mesnine uvršča med večje mesno predelovalne obrate in industrijske klavnice v naši republiki.

Potrošnja mesnih izdelkov stalno raste in obrat Mesnine ni bil v stanju, da pokriva potrebe tržišča zaradi majhnih kapacitet in zastarele tehnologije. Z novo predelavo so odpadle navedene ovire

Luščilci pri delu v novi razsekovalnici v Mesninah

sredstev ni bilo mogoče naenkrat realizirati načrt izgradnje klavnice s predelavo. Predelava na Teharski cesti se je še vedno morala odvijati v težkih proizvodnih pogojih.

V naslednjih letih se je pristopilo k nadaljnji izgradnji hladilnic, zmrzovalnice in končno v letu 1969 k izgradnji predelave, ki je bila dograjena letos in je pričela z delom v mesecu juliju.

ter je kolektiv Mesnin v stanju, da zadovolji potrebe ne samo celjskega in žalskega področja, temveč tudi ostalih področij v republiki in izven nje. Kapaciteta nove predelave je približno 2.000 ton mesnih izdelkov in suhega mesa letno. To so količine, ki narakujejo veliko truda in prizadevanja, da se obstoječe kapacitete v čim večji meri izkoristijo. Istočasno je pa to imperativ, da se

V novi pakirnici v Mesninah dela tudi novi avtomatski vakuumski pakirni stroj

obrat Mesnine komercialno čimprej uveljavi na najbližjem tržišču, to je na področju celjske regije kot pretežni dobavitelj za sveže meso, mesne izdelke in suho meso. Vzporedno pa je iskati nove komitente v potrošniških središčih ostalih področij. V tej smeri so že doseženi zadovoljivi rezultati. Prodaja mesnih izdelkov se veča. To je prav gotovo rezultat izboljšane kvalitete. Mesni izdelki se ne kuhajo, temveč pečejo in dimijo v parnih sušilnicah, s čimer se doseže boljše kvaliteto, obstojnost in lepši izgled.

Nabava novih pakirnih strojev z avtomatskimi elektronskimi računalniki nam daje možnost poleg nevakuumskega tudi vakuumske pakiranja za sveže meso in mesne izdelke ter je to velik doprinos k povečani prodaji oz. pro-

izvodnji svežega mesa in mesnih izdelkov.

Obrat Mesnine je z novo predelavo dograjen ter predstavlja zaključen sodoben mesarsko predelovalno industrijski objekt. Nadaljnji razvoj bo seveda zahteval razne izboljšave, odpravljanje ozkih grl, ki bodo v teku povečane poslovanja nastajala, to bodo prav gotovo hladilnice, topilnica masti itd.

Pred kolektivom stojijo v naslednjih letih težke naloge. Poleg stalnega večanja proizvodnje, mora stalno dosegati tudi večji dohodek, da bo lahko odplačeval anuitetne obveznosti novega objekta. Kolektiv se zaveda, da je izhod le v stalnem povečanju proizvodnje in zniževanju vseh stroškov.

Jože Štruc

Ali lahko govedorejska proizvodnja v kombinatu zadosti potrebam obrata Mesnine

Za vsako podjetje je poleg zagotovitve tržišča za prodajo izdelkov zelo pomembna tudi enakomerna in zadostna oskrba s surovinami. Uskladitev teh dveh dejavnikov je poleg dobro organiziranega proizvodnega procesa osnovnega pomena za poslovni uspeh. To velja tudi za obrat Mesnine, ki uporablja kot surovino končne proizvode živinorejske proizvodnje. Zaradi posebnega značaja predmeta poslovanja tega obrata (osnovni prehrabeni artikli, lahko pokvarljivo blago) je še posebno važno, da je oskrba s surovinami enakomerna in nemotena, saj je tržišče zelo občutljivo na razna nihanja.

Kombinat Hmezad je v veliki meri usmerjen tudi v osnovno kmetijsko proizvodnjo bodisi neposredno (lastna kmetijska proizvodnja) ali posredno (kooperacija). V njej zavzema največji delež govedoreja. Zaradi organizacijske povezave bi bilo zanimivo vedeti, do katere stopnje lahko ta oskrbi predelovalni obrat Mesnine.

Za prašičerejsko proizvodnjo je značilno veliko nihanje velikosti proizvodnje v posameznih letih. Pri tem je razmerje med cenami krmil in prodajno ceno prašičev osnovni regulator. Za govedorejsko proizvodnjo pa je le značilna določena stalnost, ki je posledica velikosti osnovne črede, to je števila krav, ki ne glede na različne proizvodne razmere le malo niha v posameznih letih. To nihanje je veliko manjše kot v proizvodnji prašičev. Seveda pa neenakomerna proizvodnja krme in razmerje cen nekoliko močneje vpliva na število in kakovost pitane goveje živine. Prihaja do sprememb, ki so za kmetijskega proizvajalca bodisi ugodne ali neugodne, v večini primerov pa neugodne za mesarska podjetja. Kadar je živine premalo, cena le-te skokovito narašča, cene mesa pa so določene. Kadar pa je živine preveč, proizvajalci pritiskajo na trg in zopet so mesarska podjetja tista, ki jih imajo proizvajalci za glavnega krivca nepričakovanih izdelkov. Mesarska podjetja zato želijo, da bi bila proizvodnja primerno velika in da bi bil odkup živine kolikor se le da enakomeren skozi vse leto z delnim porastom v poletni in jesenski sezoni, ko se poveča tudi potrošnja.

DOSEDANJA OSKRBA Z GOVEDOM IN TELETI IZ OBMOČJA KOMBINATA

Obrat Mesnine nabavlja velik del surovine iz drugih delovnih enot kombinata. Predvsem so to DE Kooperacija Zalec, DE Kmetijstvo Šmarje, obrat Kmetijstvo, v zadnjem času pa se v to vključuje še DE Kmetijstvo Radlje. Iz analitične evidence obrata Mesnine bomo zasledovali samo, koliko je bilo nabavljenih govedi iz savinjsko-celjskega in šmarskega območja. V zadnjih dveh letih je bilo odkupljeno iz teh območij naslednje število glav:

Vrsta živine	Območje	Odkupljeno število glav		
		1970	1971	Indeks
Govedo	Celjsko-savinjsko obm.	2.830	4.823	170
Govedo	DE Šmarje	1.057	2.169	205
GOVEDO	SKUPAJ (A)	3.887	6.991	180
Teleta	Celjsko-savinjsko obm.	1.151	1.764	153
Teleta	DE Šmarje	876	1.237	141
TELETA	SKUPAJ (B)	2.027	3.001	148
Gov. + tel.	Celjsko-savinjsko obm.	3.981	6.587	165
Gov. + tel.	DE Šmarje	1.933	3.406	176
VSEGA	(A + B)	5.914	9.993	169

Iz pregleda vidimo, da se je nabava govedi in telet iz območja kombinata v zadnjem letu zelo povečala (odkup za december 1971 smo ocenili). Na to povečanje je na eni strani ugodno vplivala ureditev cen (družbeni sporazum), na drugi strani pa usmeritev celotne oddaje odkupljene živine šmarskega območja obratu Mesnine (v maju 1970).

Glede na tak porast odkupa govedi in telet se postavlja vprašanje, če so s tem že izkoriščene gornje meje možnosti velikosti proizvodnje. Pri tem je predvsem važno, koliko telet letno lahko ti dve območji (Nadaljevanje na 10. strani)

Gosto sajenje sadnega drevja

Ker se je sistem gostega sajenja razvil v zadnjem času, bom skušal bralce seznaniti z njim, ker ima ne le v plantažnem sadjarstvu — ampak tudi v ljubiteljskem (vrtačarskem) veliko praktično vrednost.

Plantažno sadjarstvo se je na Slovenskem pričelo razvijati okoli 1950. leta na neprimernih zemljiščih, delno z nekakovostnimi sortami, prav posebno pa z neprimernimi razdaljami (ca. 100 dreves na ha). Tak sistem se je ohranil vse do leta 1960, ko so se pričele pri nas razvijati po vzoru italijanskih sadjarjev palmetne vzgoje s 300—600 drevesi na ha. Tak sistem je pomenil v primerjavi s prejšnjim velik napredek zaradi večjega števila dreves ter lažje oskrbe, ker je palmata ploščata vzgojna oblika. Še pred tem sistemom so nekateri sadjar-

ves na ha. Sadimo lahko enovrstne nasade — med vsako vrsto je 3—4 m širok pas za prehod mehanizacije. Lahko so dvovrstni nasadi, pri katerih sta dve vrsti le na razdalji 1—1,25 m in je nato medvrstni prostor 3,5—4 m. Poznamo tudi večvrstne (do 8 vrst) nasade, kjer so vrste 1 m oddaljene med seboj in je na več vrst 1 medvrstni prostor za prehod mehanizacije. Takšnih nasadov pri nas ne priporočamo, ker je težko uničevati plevela pod drevesi.

Kot podlage jemljemo v glavnem naslednje podlage:

Za jabolane M IX, MM 106, MM 104, MM 111, M II, M IV in M VII. Za hruške pa kutino.

M IX je najšibkejša in zato za oskrbo najbolj zahtevna. V Holandiji in Južni Tirolski je daleč najbolj zastopana. Še eno slabo

ko smo se pravzaprav prvič srečali s takšnim načinom sadjarjenja. Spomladi 1970 so bile uvožne prve sadike in posajene v raznih krajih Slovenije kot poskusni nasadi, da se bodo sadjarji seznanili s prednostmi in eventualnimi pomankljivostmi gostega sajenja.

PREDNOSTI GOSTEGA SAJENJA

1. **Zgodnja rodnost.** V dobrih tleh in pri primerni oskrbi dosega sadjarji že v drugem letu po sajenju razmeroma visoke pridelke. V Sloveniji so bili doseženi pridelki 0,2—0,6 vagona na ha, v nekaterih nasadih ob Bodenskem jezeru, na Južnem Tirolskem, v Belgiji, Holandiji pa so dosegli pridelke 1,5 pa celo do 3 vagona na ha.

Polna plodnost nastopi že v 4. letu, ko pravzaprav pri ostalih sistemih dobimo prve plodove.

2. **Manjši proizvodni stroški.** Stroški materiala in storitev pri posameznih sistemih niso bistveno različni. Visoka postavka pa so v stroških osebni dohodki. Nesporno je ugotovljeno, da sta glavna stroška delovne sile obrezovanje in obiranje za 1—2 krat cenejša kot pri ostalih sistemih. Zaradi nizkih dreves (do 2,5 m), obrežemo 1 ha rodne nasade v 50.—60. urah, medtem ko rabimo pri palmeti za 1 ha ca. 150 ur. Ker ne rabimo lestve, je tudi obiranje enkrat hitrejšo, ker obiralec lahko obira z obema rokama.

3. **Boljša kvaliteta plodov.** Čim krajša je pot v vodi raztopljenih hranilnih snovi, tem efikasnejša je prehrana plodov. Prav tako je v takšnem sistemu enostavno ročno redčenje plodov, medtem ko si pri ostalih sistemih tega ukrepa ne moremo privoščiti. Zaradi tega tudi redkeje nastopa alternativna (izmenična) rodnost.

4. **Hitro vračilo vložene kapitala ter hitra amortizacija nasada.**

SLABE STRANI GOSTEGA SISTEMA

Glavna slabost tega sistema je približno enkrat večja investicija kot pri ostalih sistemih. To je razumljivo zaradi velikega števila sadik, je potrebno več organskih gnojil (hlevski gnoj, kompost, šota). Obvezna je žična ograja, ker dreves ne moremo na noben drug način obvarovati pred divjačino. Stroški naprave nasada so 45.000—60.000 din za ha.

Poleg tega nam še ni znano, kako bi podlage prenesle hujšo zimo; prav tako nam ni znana življenjska doba takšnega nasada.

SORTE: Za sistem gostega sajenja je najprimernejša sorta zlatega delišesa, ki je srednje bujna, redno rodna in zgodaj zarodi. Jonatan ni najprimernejši, ker razvija dolge enoletne poganjke. V drevesnici smo cepili nekatere nove sorte: **Jonagold**, ki je križanec jonatana in zlatega delišesa. Od jonatana je prevzel le rdečo barvo na sončni strani in nekoliko bolj kiselkast okus, v glavnem pa je ohranil vse dobre lastnosti zlatega delišesa.

Discovery je rdeče prižasta, zgodnja sorta (zori 7—10 dni za beličnikom), primerna za transport.

Tideman je prav tako zgodnja sorta, zori malo za Discoveryjem, plodovi so nekoliko debelejši in intenzivneje rdeči. Zadnja 4 leta opažamo veliko povpraševanje po zgodnjih sortah zaradi razvijajo-

čega se turizma. Pri zgodnjih sortah so tudi stroški zaščite manjši (2—3 škropljenja manj) prav tako manjša izmenična rodnost.

Prav tako smo cepili precejšen odstotek spurov ali brstikarjev. Brstikarji so se razvili kot dedne spremembe (mutacije) le pri nekaterih sortah. Imajo krajšo, čokato rast, razvijejo močne cvetne brste že na enoletnih poganjkih. Značilno je, da razvijejo na enaki dolžini enoletnega poganjka kot matična sorta več ocesov. Zaradi šibkejši rasti so se močno uveljavili pri cepljenju na nekoliko močnejše podlage kot M IX. Brstikarje na teh podlagah lahko sadimo ravno tako gosto, kot normalne sorte na M IX, pa še opore ne rabimo. Plodovi brstikarjev se ne ločijo (ali le neznatno) od matične sorte. Pri zlatega delišesa sta se najbolj uveljavila **auvil** in **yellow spur**, pri rdečem delišesu pa **starkrimson** in **well spur**. Med brstikarje lahko prištevamo tudi **James grieve** (odlična pozna poletna sorta) in **Priolov delišes** (nova slovenska jesenska sorta). O spurih so mnenja deljena. Nekateri (Švicarji) očita-jo spurom zlatega delišesa, da močnejše porjavijo. Vendar praksa kaže, da ni nobenih razlik in da ima pri porjavenju kože glavni vpliv mikroklima nasada. O tem smo se letos lahko dobro prepričali že doma. V Mariboru pod Kalvarijo je bil letos, ko je bilo porjavenje kože vsepovsod močno, auvil spur popolnoma čist, celo bolj kot navadni pa zlatega delišes na M IX. V ostalih nasadih pa ni bilo bistvene razlike v porjavenju med navadnim zlatega delišesom in spurom. V sadjarskem inštitutu pri Bonnu smo se lahko prepričali, kako intenzivno iščejo spur tipe pri sortah **cox** oranžna reneta in **boskop**, ki imata zelo neprimerno rast za gost sistem, vendar sta v sadnem izboru zahodnoevropskih držav še močno zastopani.

NAPRAVA NASADA

Primerno zemljišče pognojimo po navodilih pedološke službe s kalijevimi in fosfornimi gnojili. Zemljo preorjemo ca. 40 cm globoko. Če imamo na razpolago dovolj hlevskega gnoja, ga potrosimo po celi površini in plitvo zaorjemo. V tem primeru lahko sadimo kar »pod motiko«. Če hlevskega gnoja nimamo, gnojimo k sadiki z 2—3 kg šote. Sadimo v jeseni ali zgodaj spomladi. Sadike po sajenju prikrajšamo v višini 0,8—0,9 m.

V času vegetacije moramo vršiti običajno zaščito pred boleznimi in škodljivci.

Posebej bi rad opozoril, da sadne rastline na šibkorastočih podlagah ne prenašajo konkurence v plevelih in travah. Zato je potrebno poskrbeti, da je 1 m širok pas pod sadikami vedno čist. To pa dosežemo z večkratnim okopavanjem, s herbicidi ali pa kombinirano.

Več o obrezovanju in agrotehnikah bom opisal v eni prihodnjih števil.

Razdalje sajenja so običajno take: pri enovrstnem sistemu 3—3,5 m × 1—1,5 m, pri dvovrstnem sistemu sta vrsti 1 m narazen, v vrsti pa 1,5—2 m, prostor vmes pa je 3,5—4 m.

Pri večvrstnem sistemu ali beet sistemu so vrste 1 m narazen, v vrsti 1,5—2 m, medprostor pa je 3,5—4 m. Ing. Vid Korber

Spuri ali brstikarji zlatega delišesa so v dvoletnem nasadu dali 6,5 kg sadja po drevesu

ji (npr. Gvido Vesel v Krškem) stran ima, da neobhodno potrezasadili nasade v zelo gostem si-buje oporo, ker se preslabo ukostemu in so pridelali že zgodajrenini. Zato se investicijski stro-sadje ter dosegli visoke ha pridel-šek poveč aza ca. 10.000 din na ha. ke. Ker pa še ni bila znana rez v Zaradi gornjih slabosti jo zaenkrat med vsemi ne priporočamo najbolj.

MM 106 se je močno razširila. Je le malo močnejša od M IX, vendar se toliko ukorenini, da ne rabi opore, kar je velika prednost. Primerna je za težja vlažnejša tla.

MM 104 in MM 111 sta prav tako novejši podlagi, ki se prav tako primerno ukoreninijo, da ne rabita opore. Zahtevata pa lahka in suha tla. Sta pa nekoliko močnejši od MM 106.

M II, IV in VII so že dalj časa znane podlage, ki pa spadajo že med srednje močne podlage, zato sorte na njih cepljene že ne moremo saditi več tako gosto (800—1500 sadik na ha).

V jeseni 1969 smo si štirje sadjarji iz Slovenije na povabilo firme NICOLAI iz Belgije ogledali njihove nasade in drevesnice. Ta-

KOOPERANTI - KMETOVALCI

Že dolgo razmišljate, kako bi opremili s sodobnimi kmetijskimi stroji svojo domačijo?

Verjetno želite te vaše želje uresničiti. Izbira je težka in odgovorna. Stroji, ki ne ustrezajo namenu, ali taki, ki so izdelani slabo in za katere ni organiziranega servisa in preskrbe z rezervnimi deli, ne ustrezajo.

Radi bi vam pomagali pri izbiri. Svetujemo vam, da nas obiščete ali nam pišete. Vedno bomo pripravljene z veseljem ustreči vašim željam.

Pripravili smo vam informacijo, kako in kje lahko kupite kmetijske stroje.

Za vse naše stroje imamo organizirane servise in jamčimo za stalno dobavo vseh rezervnih delov.

Prosimo, preberite celotno informacijo, morda je vmes tudi stroj, ki ga iščete za svojo domačijo.

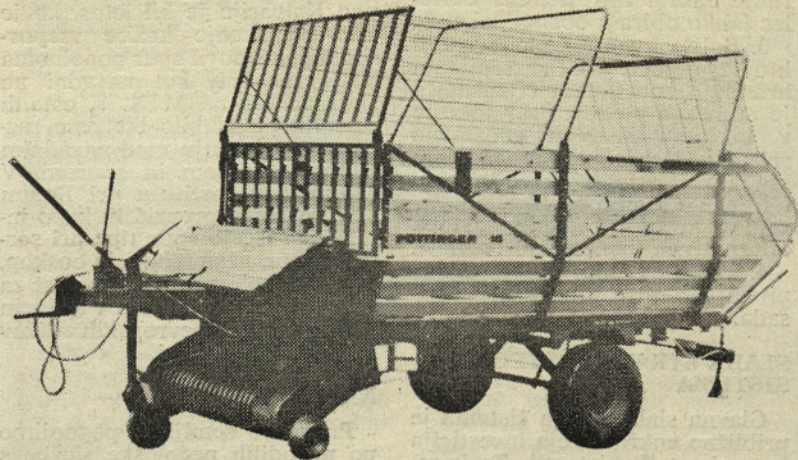
Kmetijski kombinat »Hmezad« Žalec ima v svojem prodajnem programu kmetijske stroje priznanih inozemskih in domačih proizvajalcev.

V konsignacijskem skladišču v Žalcu imamo stalno na zalogi naslednje kmetijske stroje:

PÖTTINGER

STROJI ZA SPRAVILO KRME

— Samonakladalne prikolice za krmo prostornine 10 do 30 m³, s srednjim ali bočnim priklopom, z razkladalnim transporterjem, široko pobiralno napravo, s tiho delujočo nakladalno napravo, z rezalno napravo do 9 nožev, z nadgradnjo z vrvmi ali z leseno nadgradnjo.

SAMONAKLADALNA PRIKOLICA 15

OBRAČALNIK — ZGRABLJALNIK 200/220

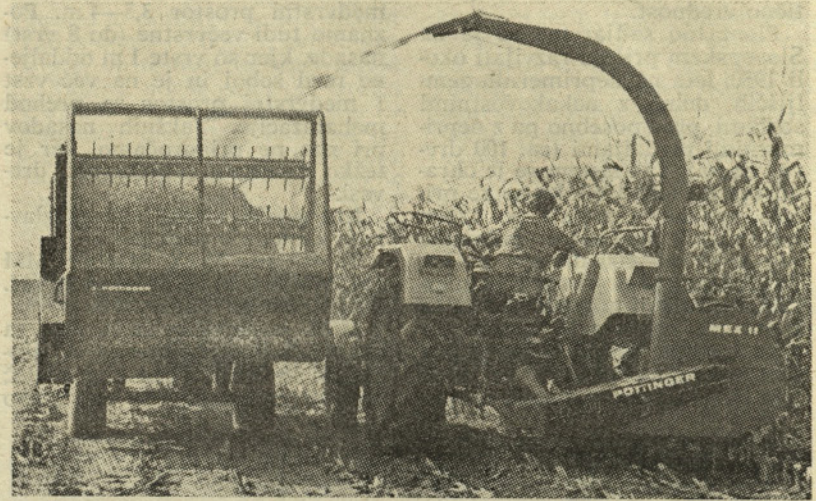
troši, obrača in grabi v hodu naprej in nazaj. Enostaven je za upravljanje in lahek za vleko. Obračalnik 200 — za manjše površine, obračalnik 220 s spremenljivo hitrostjo delovnih organov za večje površine.

OBRAČALNIK — ZGRABLJALNIK 200/220

SILAŽNI KOMBajn MEX II

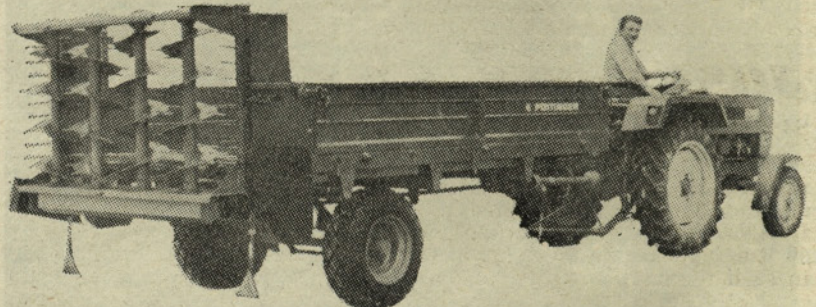
SILAŽNI KOMBajn MEX II za kakovostno spravilo silažne koruze z eksaktnim rezom do dolžine 5 mm. Ploščato noževno kolo je opremljeno z 8 rezili, ki jih z že montirano brusno ploščo po potrebi sproti ostrimo. Zmogljivost do 30 ton silaže na uro.

SILAŽNI KOMBajn MEX II

TROSILCI HLEVSKEGA GNOJA

TROSILCI HLEVSKEGA GNOJA z nosilnostjo od 2500 do 4500 kg. Trosilna naprava je opremljena z enim ali dvema ležečima valjema za normalno gnojenje ali s štirimi pokončnimi valji za široko trosenje hlevskega gnoja. Enostavno in hitro lahko trosilnik hlevskega gnoja spremenimo v prikolico za prevoz silažne koruze ali žita.

TROSILEC HLEVSKEGA GNOJA

Stalno imamo na zalogi še naslednje kmetijske stroje PÖTTINGER: — CISTERNE ZA GNOJEVKO prostornine 2200 in 3000 litrov z visoko zmogljivo polžasto črpalko. Cisterne so primerne tudi za prevoz vode, za namakanje, gašenje požarov in pranje strojev.

— TRANSPORTER MASTER za dvoriščni transport sena, slame, silaže z dolžino transportnega traka 6 do 14 m.

VOGEL & NOOT

STROJI ZA OBDELAVO IN GNOJENJE

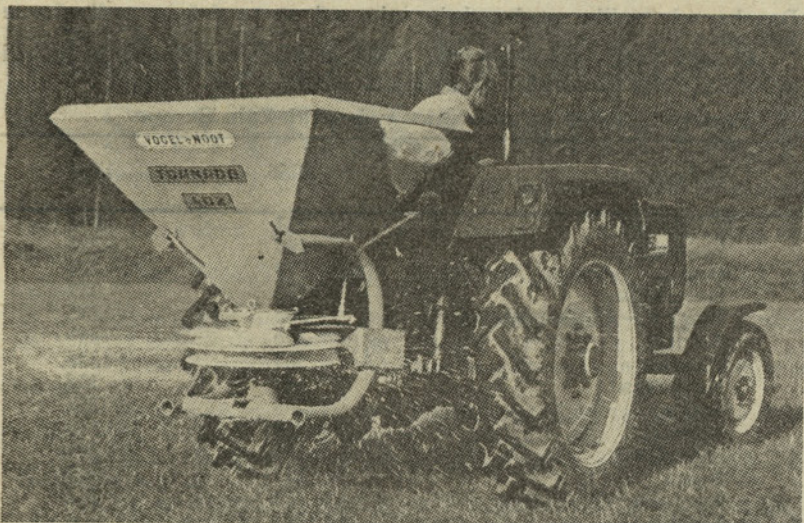
— BRANE FALTER trodelne in štiridelne, delovne širine 2,5 do 4 metre in teže od 150 do 300 kg. Vse brane so opremljene s kolesnimi podrahljači.

— TROSILCI ZA UMETNA GNOJILA TORNADO, prostornine 300 in 400 litrov. Tip 301 ima eno rotacijsko ploščo za gnojenje, tip 402 ima dve rotacijski plošči za gnojenje. S trosilci TORNADO trosimo enakomerno prašnata in granulirana gnojila. Gnojila lahko trosimo simetrično in asimetrično, delovno širino lahko reguliramo od 3 do 14 m, količino pa od 50 do 5000 kg na ha.

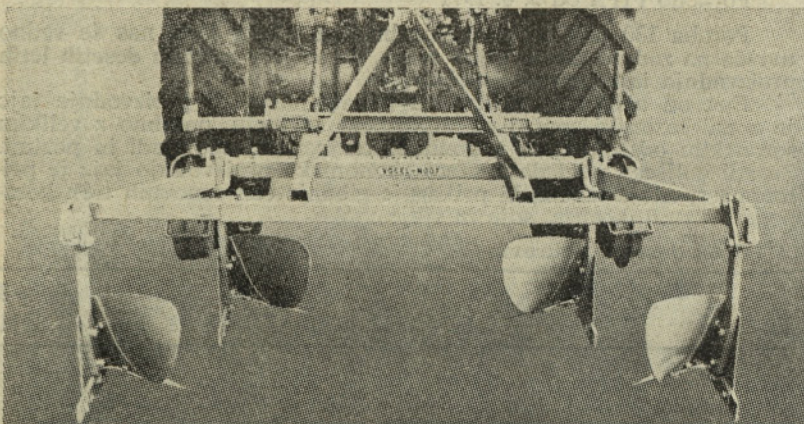
— HMELJSKI OGRODNIK ŽALEC je univerzalni priključek za odraščanje, kultiviranje in osipanje hmelja. Delovna širina se lahko regulira od 1,60 do 2,30 m. Ogrodnik je opremljen z ježem oziroma drobilcem grud.

— SADILEC ZA KROMPIR KULTIMAT je polavtomatični dvovrstni in sestoji iz delov za sajenje, osipanje in kultiviranje. Menjava posameznih delov je enostavna in hitra.

— PLUGI HEROS JUNIOR, dvo ali trobrzdni s horizontalno in vertikalno regulacijo in obračalni plugi HEROLD in HEKTOMAT eno ali dvobrazdni, primerni za oranje v strmejših legah. Plugi VOGEL & NOOT so izdelani iz krom-nikel jekla, zato so zelo trpežni, oranje z njimi pa je lahko in zelo kvalitetno.

Trosilec TORNADO 402

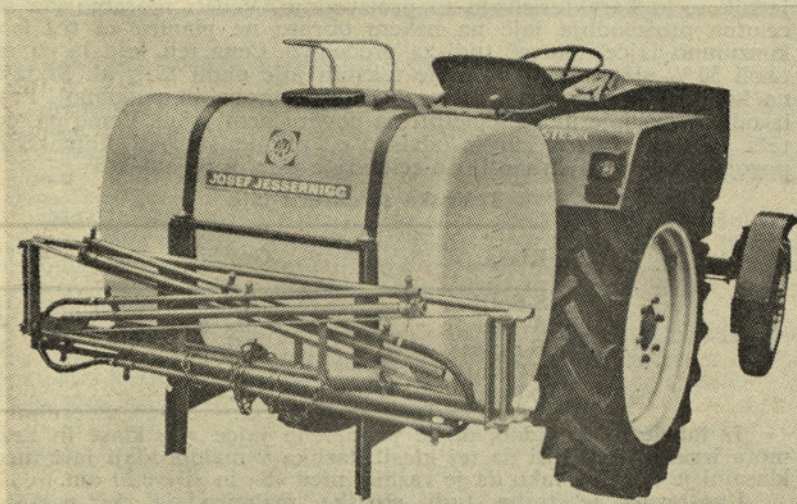

Hmeljski ogrodnik Zalec

JOSEF JESSERNIGG

STROJI ZA VARSTVO RASTLIN

— ŠKROPILNICA MINOR s plastično posodo 300 litrov in membransko črpalko s pritiskom 15 atm. Naprava za nizko škropljenje je široka 6,5 m, škropilna letev je zlozljiva — ŠKROPILNICA POLYBRAN, s plastično posodo 300 l in batno črpalko s pritiskom 20 ali 40 atm. Naprava za nizko škropljenje je široka 7,5 m, letev je zlozljiva in se lahko naravnava na različne višine od 40 do 80 cm.

ŠKROPILNICA POLYBRAN

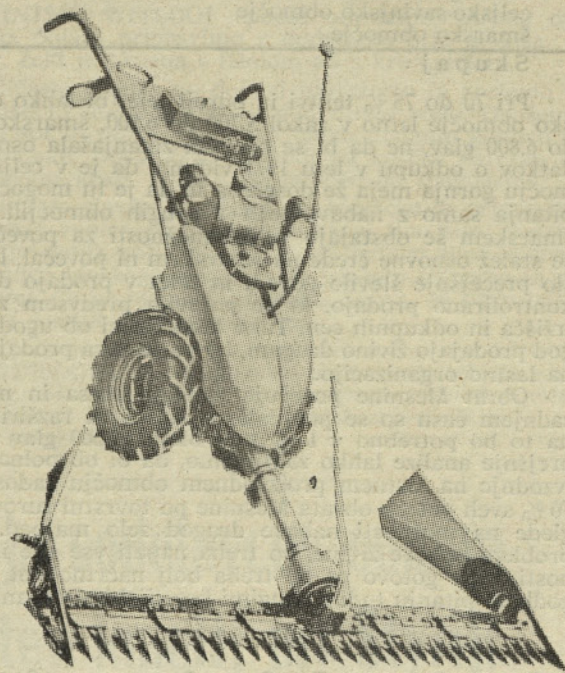
— PREKOPALNIKI — FREZE z delovno širino 1,20 do 2 metra. Freze so vsestransko uporabni stroji od pomladi do jeseni. Z njimi obdelujemo zemljo do globine 20 cm. Zaščitni pokrov je gibljiv oziroma prestavljiv tako, da lahko z njim reguliramo finočo prekopavanja.

BUCHER

STROJI ZA KOŠNJO KRME

— ROČNA MOTORNA KOSILNICA BUCHER K 2 je opremljena s 4-taktnim MAG motorjem 7 KM. Kosilnica je zelo priročna in okretna, s čistim rezom, primerna tudi za najbolj strme površine. Širina

kosilnega grebena po želji 1,40 ali 1,60 m. Kosilnica BUCHER ima še to prednost, da lahko z nekaj prijemi kosilni greben odklopimo in na isto mesto priklopimo obračalnik SOKOL, ki ga proizvaja SIP ŠEMPETER.

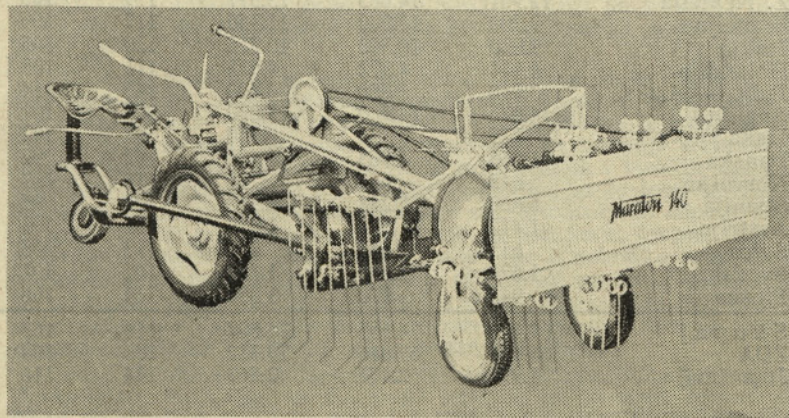

KOSILNICA BUCHER K 2

SIP - ŠEMPETER

STROJI ZA SPRAVILO KRME

— V kooperaciji s tovarno PÖTTINGER proizvaja SIP ŠEMPETER samonakladalne prikolice PIRAT — 15, PIONIR — 17 in KARAVAN — 30, in traktorske obračalnike FAVORIT — 220.
— OBRAČALNIKI MARATON 140 B za ročne motorne kosilnice BCS, FIGARO, OLYMPIA in obračalnik SOKOL za kosilnice BUCHER. Obračalnik MARATON je univerzalni stroj za spravilo krme: troši, obrača in spravlja krmo v redi. Je priročen in enostaven za montažo.

OBRAČALNIK MARATON-140 B

KLIMA CELJE

NAPRAVE ZA DOSUSEVANJE KRME IN ŽITA

— Ventilatorji za dosuševanje krme in žita so zadnji člen pri spravilu pridelka. Stalno imamo na zalogi naslednje ventilatorje za dosuševanje krme in žita:

- tip 710 z 2,2 KW motorjem do 50 m² sušilne površine,
- tip 710 s 3 KW motorjem do 65 m² sušilne površine,
- tip 1000 s 3 KW motorjem do 100 m² sušilne površine,
- tip 1000 s 4 KW motorjem do 125 m² sušilne površine.

Po naročilu vas naši strokovnjaki obiščejo doma in vam izdelajo celoten projekt za dosuševanje.

Vse navedene kmetijske stroje imamo stalno na zalogi v naših konsignacijskih skladiščih v Zalcu. Prodajamo jih za dinarje in za devize. Nadalje vas obveščamo, da vam lahko posredujemo nakup znanih traktorjev STYER 18 in 30 KM, prednjih nakladalcev HYDRAC za nakladanje gnoja in gramoza. Vse podrobne tehnične in prodajne informacije dobite na KMETIJSKEM KOMBINATU »HMEZAD« ZALEC — uvozni oddelek, telefon 71-820, 71-821 Zalec.

(Nadaljevanje s 6. strani)
odredita iz lastne osnovne črede. Po podatkih je na območju našega kombinata naslednje število krav:

območje občine Celje	2.900 krav
območje občine Zalec	5.300 krav
celjsko-savinjsko območje	8.200 krav
šmarsko območje	9.200 krav
Skupaj	17.400 krav

Pri 70 do 75 % telitvi in odreji telet bi lahko dalo celjsko-savinjsko območje letno v zakol 5.700 do 6.100, šmarsko območje pa 6.300 do 6.800 glav, ne da bi se pri tem zmanjšala osnovna čreda. Iz podatkov o odkupu v letu 1971 vidimo, da je v celjsko-savinjskem območju gornja meja že dosežena in da je tu mogoče povečati velikost pitanja samo z nabavo telet v drugih območjih. Nasprotno pa na šmarskem še obstajajo velike možnosti za povečanje odkupa. Ker se stalež osnovne črede na šmarskem ni povečal, lahko trdimo, da je šlo precejšnje število govedi in telet v prodajo drugam. Gre za nekontrolirano prodajo, ki se pojavlja predvsem zaradi neurejenosti tržišča in odkupnih cen. Tako kmetovalci ob ugodnih ponudbah drugod prodajajo živino drugam, ko pa se taka prodaja ustavi, pritiskajo na lastno organizacijo.

Obrat Mesnine povečuje prodajo mesa in mesnih izdelkov. V zadnjem času so se povečale možnosti za razširitev prodaje. Glede na to bo potrebno v letu 1972 okoli 18.500 glav govedi in telet. Iz prejšnje analize lahko zaključimo, da bi ob polnem zаетju vse proizvodnje na lastnem proizvodnem območju zadostili le okoli 60 do 70 % vseh potreb obrata Mesnine po tovrstni surovini. Ta delež pa je glede na možnosti nabave drugod zelo majhen. Da bi premostili problem nabave živine, bo treba napeti vse sile in izrabiti vse možnosti. Prav gotovo pa bo treba bolj načrtno kot doslej sklepati pogodbe o pitanju tudi z drugimi kmetijskimi organizacijami.

T. Gubenšek

Proizvodnja in tržišče jajc

V zadnjih petih letih so nastale bistvene spremembe v proizvodnji jajc v Zahodni Evropi in tudi pri nas. Pri prvih proizvodnja stagnira ali rahlo narašča, pri nekaterih celo pada, dočim pri nas narašča. Iz priložene tabele je razvidno, da je v zadnjih letih narasla proizvodnja v Zahodni Evropi za 14 %, pri nas v Jugoslaviji pa za 44 %. Samo v Belgiji in Luksemburgu je zabeležena večja proizvodnja in to 46 %.

Proizvodnja jajc v Zahodni Evropi in ZDA (v milijonih)

Država	1966	1969	1970	Indeks	
				1966-100	1969-100
Z. Nemčija	12.901	14.685	15.577	119	105
Francija	9.700	11.000	11.350	117	103
Italija	9.030	10.300	10.875	120	105
Holandija	4.144	4.372	4.602	111	105
Belg. — Luks.	3.010	3.850	4.400	146	114
Anglija	14.075	14.900	15.020	107	101
Irska	773	735	750	97	102
Danska	1.566	1.565	1.493	92	92
Norveška	618	662	710	115	107
Spanija	6.660	7.248	6.910	104	95
Avstrija	1.412	1.513	1.570	111	103
Švica	615	665	700	113	105
Švedska	1.670	1.690	1.700	102	101
Finska	943	970	1.050	111	108
Skupaj	67.117	74.155	76.507	114	103
ZDA	66.484	69.086	70.312	106	104
Jugoslavija	1.996	2.476	2.868	144	116

Poročilo FIPA od 3. 8. 1971.

Po številu kokoši v Jugoslaviji ob koncu tega leta, lahko pričakujemo v naslednjem letu rekordno proizvodnjo jajc, saj znaša celotni kokošji fond 40 milijonov (Glej tabelo!)

Osnovni fond v Jugoslaviji
Stanje 15. 1. 1971 (v tisočih)

leto	kokoši	race	gosi	purani	skupno
1961	28.878	1.555	1.444	866	28.788
1970	36.566	1.430	1.960	898	40.854
1971	40.104	1.523	2.207	1.125	44.954

Podatek ZZS.

Iz izkušenj lahko sklepamo, da se število jajc ne dviga samo zaradi večjega števila kokoši, temveč se je tudi povečala nesnost pri nesnicah. Povečana nesnost je sigurno posledica močnega in hitrega razvoja industrijske-farmske proizvodnje jajc na specializiranih obratih. Po oceni Zvezne gospodarske zbornice proizvedejo ti proizvajalci pri nas okoli 1 milijardo jajc, saj dosežejo 250 jajc na 1 kokoš. Poleg tega pa se zelo hitro menja struktura kokoši pri individualnih rejcih, ki stalno izboljšujejo pasemski material. Smrtnost je tudi zmanjšana zaradi boljše zdravstvene zaščite. Tako ti proizvajalci dosežejo v povprečju 100 jajc na 1 kokoš, kar skupno znaša 1,5 milijarde jajc. Iz tabele je tu tudi razvidno, da imajo Belgija, Holandija in

Danska zelo veliko proizvodnjo jajc, saj so te države tudi glavne izvoznice.

Ceprav proizvodnja jajc pri nas zelo hitro narašča, smo pa pri porabi jajc na prebivalca na zadnjem mestu v Zah. Evropi.

Proizvodnja jajc na prebivalca v državah Zah. Evrope.

Država	1966	1969
Z. Nemčija	227	251
Francija	197	218
Italija	173	174
Holandija	332	339
Belgija — Luksemburg	305	385
Anglija	256	269
Danska	307	304
Norveška	164	172
Irska	268	251
Spanija	208	219
Avstrija	193	205
Švica	121	107
Švedska	213	212
Finska	201	206
Jugoslavija	101	122
ZDA	332	339

Poročilo FIPA od 3. 8. 1971

Poraba 130 jajc na enega prebivalca v letu 1970, nas še vedno uvršča na zadnje mesto kljub temu, da se je v zadnjih desetih letih proizvodnja jajc znatno povečala.

Ena od bistvenih motenj za nadaljnji razvoj proizvodnje jajc je znani sezonski značaj na privatnem sektorju, posebno z velikim sezonskim odstopanjem v ponudbi ter cenami spomladi in pozimi. Zaradi boljšega pogleda v samo ekonomsko proizvodnjo jajc je prikazana spodnja tabela, ki prikazuje gibanje cen osnovnih treh komponent krmil, koruze, soje in ribje moke.

Cena osnovnih surovin

Vrsta	din/kg				
	9. 1970	12. 1970	3. 1971	6. 1971	8. 1971
Koruzna	1,05	1,32	1,35	1,40	1,60
Soja	2,00	2,04	2,25	2,25	2,25
Ribja moka	2,95	3,40	3,96	3,96	3,96

Podatek ZZS.

Povečanje cene osnovnih treh komponent krmnih mešanic ima za posledico dvig cene krmila in jajc.

Cena krmnih mešanic za nesnice

Mesec	Leto	Cena din/kg
9.	1970	1,51
12.	1970	1,70
3.	1971	1,82
6.	1971	1,85
8.	1971	1,98

Poprej, ko govorimo o proizvodni ceni jajc, pogledjmo še par dejavnikov, ki karakterizirajo to proizvodnjo. Vedeti moramo, da se celotna proizvodnja jajc na nekem obratu ne planira za trg kot konzumno jajce, temveč tudi za predelavo. Cena teh jajc je pa za okoli 50 % nižja. Cenimo, da je takšnih jajc okoli 15 % ali 38 jajc na kokoš (počena, mala, zamazana, deformirana in podobno). Proizvodna cena jajc mora temeljiti na povprečnem jajcu. Vemo pa, da teža jajc zelo varira, kar je odvisno od pasme, starosti, klimatskih pogojev, načina prehrane in še cele vrste ostalih dejavnikov.

Težinska struktura jajc

Klasa	Grami	%
S-Sofija	nad 65	10
A-Ana	61—65	30
B-Berta	56—60	30
C-Cezar	51—55	20
D-Dora	46—50	10

Iz tabele je razvidno, da je povprečno jajce »B« klase in zato mora izračun temeljiti na tej klasi. Razlika v maloprodaji jajc med klasami je 0,05 din, tako da je razlika med »S« in »D« 0,20 din.

Upoštevati je treba tudi stroške maloprodaje, ki znašajo 14—17 %, pravtako hoče imeti trgovina popust in ostale ugodnosti pri prodaji jajc. To dosežejo, ker proizvajalci niso enotni in tako lahko postavljajo svoje pogoje. V času sezonske proizvodnje jajc, ko je zelo velika ponudba privatnega sektorja na tržišču, trgovci to stanje zelo izkoriščajo.

Cena jajc

mesec	maloprodajna	rabat	ostane proiz.	proiz. cena
marec	0,550 din	0,077 din	0,473 din	0,635 din
junij	0,600 din	0,084 din	0,516 din	0,641 din
avgust	0,650 din	0,091 din	0,559 din	0,670 din

Podatek ZZS.

(Nadaljevanje na 11. strani spodaj)

NAŠ NOV PRIDELEK — SAVINJSKI WITLOOF

SAVINJSKI WITLOOF, znan tudi kot belgijski radič, je priljubljen kot zimska solata. Njegova bogata vrednost in dragocenost, raznolike uporabne možnosti pa se pokažejo, če ga kuhamo kot zelenjavo.

Pri pripravi SAVINJSKEGA WITLOOFA moramo upoštevati naslednje:

— uporabljamo samo močne stebličaste glavice, ki jih v kuhinji ne smemo dalj časa izpostavljati dnevni svetlobi;

— pri shranjevanju se moramo izogibati prenizkim temperaturam;

— v hladilniku ga hranimo v zaprtem predalu za zelenjavo, kjer ostane svež dalj kot teden dni;

— stebličaste glavice moramo hitro oprati, ker ne smejo biti dalj časa v vodi;

— glavico odrežemo spodaj, nato izluščimo jedro; tako odstranimo grenko snov, ki pa jo lahko nevtraliziramo tudi z nekaj kapljicami limoninega soka;

— za kuhanje so najbolj primerne lesene žlice, namizni pribor iz aluminija in ognje-odporna posoda; docela neuporabna je železna posoda.

Desetega decembra popoldne je v samopostrežni restavraciji v Celju priredil naš kombinat degustacijo prvega savinjskega radiča — vitloofa — za trgovske partnerje, hotelirje in vodje večjih kuhinj. Pokušnja je uspela in prve tone radiča bodo kmalu na trgu.

SAVINJSKI WITLOOF KOT KUHANA ZELENJAVA

Paniran SAVINJSKI WITLOOF. Skuhamo ga v slani vodi, osušimo in položimo v ognje-odporno ponvo. Iz moke in rumenjaka pripravimo gosto masleno omako, dodamo nariban sir, zlijemo vse skupaj na WITLOOF in potresemo z drobtinicami. Tu in tam dodamo košček masla. Vse skupaj rahlo prepečemo v pečici.

SAVINJSKI WITLOOF s šunko. Cele stebličaste glavice kuhamo nekaj minut v malo vode ali pod paro. Nato vsako glavico posebej zavijemo v rezino šunke, položimo v ponvo, potresemo z naribanim sirom in prelijemo z masleno omako (maslo, mleko, moka, poper, sol) in damo za 20 minut v pečico.

SAVINJSKI WITLOOF glaziran z mesno omako. Glavice skuhamo in položimo v ponvo, namazano z maslom. Polijemo jih z mesno omako, dodamo sol in poper, vse skupaj pa pokrijemo s pooljenim papirjem in v pečici pečemo 20 minut.

SAVINJSKI WITLOOF s holandsko omako. Glavice operemo, odcedimo in dobro osušimo. V ponvi raztopimo košček masla, posolimo in popopravimo ter vse skupaj skuhamo. Ko so glavice že skoraj skuhanе, naredimo iz malo moke omako ter jih polijemo.

SAVINJSKI WITLOOF na flamski način. Glavice operemo, pu-

(Nadaljevanje z 10. strani)

Iz gornjega pregleda se jasno vidi, da so proizvajalci imeli v povprečju 0,13 din izgube za eno jajce.

Opisano stanje je posledica nesorazmerja med cenami jajc in krmil in zaradi znane sezonske ponudbe jajc od individualnih proizvajalcev. V letošnjem letu je bila cena jajc sicer še nižja, vendar se bo morala nujno povežati tako, da ne bodo nastale večje izgube v tej proizvodnji. Pri nas še sicer ni prišlo do klanja kokoši, kot je to pri svinjah in kravah, vendar še ne moremo reči, kako bo v bodočnosti.

Dr. V. A.

stimo odteči vodo, jih dobro osušimo in dušimo v maslu, ki mu dodamo nekaj vode; popopravimo in osolimo.

SAVINJSKI WITLOOF KOT SOLATA

1. način SAVINJSKI WITLOOF spodaj odrežemo, skrbno operemo ter osušimo. Solato pripravimo z dodatkom olja in kisa, po želji sol in poper. Zelo je okusna s fižolom ali s krompirjem.

2. način Stebličaste glavice po dolžini prerežemo in zrežemo na koščke, ki jih hitro in dobro operemo pod mrzlo vodo. Osušeni koščkom dodamo sol in poper, poljubno lahko dodamo gorčico ali drugo pikantno omako. Dodamo lahko tudi na koščke narezan paradiznik, trdo kuhano jajce, koščke pomaranče ali mandarine.

3. način Stebličaste glavice narežemo na kolesčke in pripravimo zmes: en trdo kuhan rumenjak pretlačimo skozi fino sito, dodamo čebulo ali česen (po želji), sol, črni poper, tri jedilne žlice olivnega olja, eno jedilno žlico vinskega kisa; vse to penasto stepemo in pomešamo z glavicami. Če ne maramo grenkega okusa, ga odstranimo z dodatkom nekaj kapljic limoninega soka.

Se več je načinov priprave okusne in zdrave kuhane zelenjave SAVINJSKEGA WITLOOFA, ki ima izreden okus, zbuja tek, je lahko prebavljiv, bogat na vitaminih, zdrav in hranljiv ter nizkokaloričen.

Kmalu bo v prodaji na trgu in v zelenjavnih trgovinah. POSKUSITE GA TUDI VI!

Ekскурzija sodelavcev odbora za ureditev kmetij pri Styriji v Avstrijo, Nemčijo in Švico

(Nadaljevanje iz lanske decembrske številke)

Švicarsko kmetijstvo ima težje naravne pogoje od nemškega. Mnenje kmetijske službe je, da je dolžna država in industrija pomagati do boljšega stanja. Kmetijskega prebivalstva je le 7—8%. Doma pridelanim kmetijskim pridelkom plačujejo tudi do 2-krat toliko, kakor so cene na zunanjem mednarodnem trgu. Cene krompirju in še nekaterim pridelkom so enake. Zanimivo je, da vse kmečko sadje odkupijo, ga sprešajo in pasterizirajo. Zganjekuha je prepovedana.

Kmetje, ki imajo pogoje, da se na njih uredi moderna proizvodnja, financirajo z dotacijo (do 100.000 švic. frankov) in posojilom (do 200.000 švic. frankov). Za posojila se banka vknjiži na posestva in ni zaželeno, da bi odplačevali kmetje glavnico, ampak samo obresti, ki so 5,5%.

Na vseh posestvih je osnovna krma koruzna silaža, razen v hribovitih predelih, kjer so pašna gospodarstva. Silosi so največ stolpni z zgornjo napravo (frezo) za praznjenje. Precej silosov je tudi lesenih, največ pa betonskih. Vsi smo se s tem načinom siliranja strinjali in menili, da se da dobra kvaliteta silaže pripraviti le v visokih stolpnih silosih. Presenetil nas je pa v Švici gospodar, ki je imel koristaste silose in v njih nič slabšo silažo kakor ostali v stolpnih silosih. Delo je imel še bolj poenostavljeno ne samo za polnjenje, ampak tudi za praznjenje. Silažo ne seka, ampak enostavno z nekoliko preurejeno motorno gozdarsko žago (zmanjšani obrati na prenosu) nareže na 1/2 m³ velike bloke in jih s prednjimi vilami (traktorski priključek) nosi v hlev. Za 250 govejih pitancev nareže in znese v hlev na krmilno mizo (hodnik) v 1 uri in pol za teden dni silaže.

Kmetje v Avstriji in Nemčiji so resni in preračunljivi brez vsake domačnosti. Drugačni so švicarski kmetje, ki so nam čeprav na hitro postregli s prigrizkom sira in ponudili kozarce sladkega sadjevca. Prav presenečeni smo bili na kmetiji v Švici, kjer nam je gospodar na hitro razkazal kmetijo in povedal o svojih pridelkih, ki niso bili majhni (500 q krompirja bintje na ha, škropil pa je 7-krat, o rekordnem pridelku sladkorne pese, najboljši kravi privesnici s 5000 l v prvem laktacijskem zaključku), nato pa hitro popeljal v prejšnje skladišče za krompir — sedaj zelo lepo urejeno klet za goste s šankom, gramofonom in s slikami in raznim starim orodjem okrašenimi stenami. Rad se je pogovarjal o svojem posestvu in kmetijskih problemih, še rajši pa je pripovedoval, kako se je priženil na kmetijo in o švicarski vojski, kjer ima čin majorja. Pogostil nas je s sladkim sadjevcem, sendviči, vinom in nazadnje tudi z žganjem. Zapel nam je kar solo švicarsko narodno in še vojaško pesem. Presenečeni smo bili nad njegovo gostoljubnostjo, ki prekaša našo, pa tudi nad njegovo proizvodnjo v poljedelstvu in živinoreji, ki je mi še tudi nimamo.

Kmetijstvo tudi v navedenih državah preboleva krizo. Res je, da smo si ogledali samo vzorne kmetije, ki so v zadnjih letih mnogo investirale. Ti kmetje so dali v zadnjih letih več v gospodarska poslopja in si jih ponekod tudi boljše uredili kakor stanovanja, večkrat tudi na račun osebnega standarda. Ostali kmetje, ki jih je večina, pa gospodarijo še na majhnih kmetijah in tudi še tako bogate države, kakor sta Nemčija in Švica, kljub večji pripravljenosti ne morejo hkrati ali v kratkem času rešiti kmetijskih problemov.

Vtise z ekskurzije, ki je bila zgolj strokovna, bodo udeleženci zbrali v gradivo in zaključke obširneje objavljali v Kmečkem glasu in Sodobnem kmetijstvu.

Dipl. inž. TONE PUGELJ

Kmetijsko izobraževanje v osnovnih šolah

Koreferata rednega profesorja na VAŠ., dipl. inž. kmet., Dolfa Cizeja, ki ga je pripravil za posvetovanje kmetijskih inženirjev in tehnikov Jugoslavije v Ohridu v novembru 1971, nismo objavili v lanski decembrski številki namenoma. Zaradi aktualnosti ga objavljamo v celoti v tej letošnji prvi številki. Predlagamo, da si kot dopolnilo koreferatu preberete sestavek »Kmetijsko šolstvo na psu!« v 5. številki revije Slovenija.

I. Uvod

Težaven gospodarski položaj kmetijstva nasploh, prav tako pa tudi kmetov, je v današnji naši »poliindustrijski« družbi silil družbenopolitične forume, da so pričeli z razreševanjem vrste perečih vprašanj, ki so zavirali hitrejši napredek tega sloja slovenskega prebivalstva.

Takšno pereče vprašanje je tudi izobrazbena raven kmeta. Ni mogoče dvigniti produktivnosti kmetij in s tem izboljšati standard kmečke družine, če sočasno ne izboljšujemo temeljno strokovno izobrazbo teh proizvajalcev. Žalostno dejstvo je, da ima le 2% slovenskih kmetovalcev kakršnokoli strokovno izobrazbo iz kmetovanja, medtem ko je v nekaterih evropskih državah ta odstotek celo 90. Ponokod v vzhodnoevropskih, pa tudi v zahodnoevropskih državah (npr. Holandska) se prične obvezno šolanje iz kmetijstva že po 6 razredih osnovne šole, drugod šele po končani osnovni šoli, pričnši s 16. letom starosti (Avstrija) — seveda le za tiste otroke, ki bodo ostali doma na kmetijah.

V Sloveniji takšnega pouka iz kmetijstva nismo imeli (razen nekaj let pred II. svetovno vojno). Tudi precejšnje število kmetijskih šol (oz. šol za kmetovalce) smo po tej vojni ukinili, prenehali pa tudi z zelo razširjenim poučevanjem mladine in odraslih na tako imenovanih kmetijsko-nadaljevalnih šolah.

Razumljivo je zato, da porajajoča se kmetijska pospeševalna služba mora orati popolnoma neobdelano ledino, sodelovati s strokovno nerazgledanimi kmetovalci — zato tudi ne more dovolj hitro napredovati. Temelj vsakemu napredku, posebno na podeželju pa bi moralo biti nenehno izobraževanje.

Prve osnove in impulsi za pridobivanje še nadaljnega strokovnega znanja naj bi zato prejel mlad človek že v osnovni šoli. Šolo-obvezen otrok na podeželju naj bi dobil splošno znanje o kmetijski gospodarski dejavnosti in njenih možnostih, kar bi mu tudi omogočilo, da bi se lažje odločil za to, ali bo ostal na kmetiji ali ne.

II. Razreševanje problema izobraževanja v osnovnih šolah

Izhajajoč iz prednjih postavk je že v mesecu oktobru 1968 Skupščina SR Slovenije naročila, da se »izvede sprememba učnega načrta pri tehničnem pouku v vseh osemletkah v tem smislu, da se bolj prilagodi potrebam kmetijstva«.

Izvršni svet Slovenije in Republiška izobraževalna skupnost sta bili mnenja, da se pouk »kmetijstva« v osnovnih šolah najprej preizkusi le na nekaj šolah in pozneje eventualno prenese v širino v smislu prednjega sklepa Skupščine SRS.

Splošno veljavni izkušnji v pouku kmetijstva v reformirani osnovni šoli po osvoboditvi namreč sploh ni bilo. Sicer so kmetijstvo

Za zaključek kuharskega tečaja 19. decembra v Preboldu so dekleta pripravila slavnostno večerjo za starše in goste. Na sliki: tečajnice z neutrudljivo voditeljico Alojzijo Šepc

poučevali na slovenskih šolah že v stari Jugoslaviji, vendar pa je razvoj kmetijske tehnologije in znanosti ter splošni družbeni položaj kmetijstva danes popolnoma drugačen in zato ni mogoče enostavno uporabiti izkušenj izpred 30—50 let v današnjih osnovnih šolah.

Višja agronomska šola v Mariboru je bila zato spomladi 1969 zadolžena, da vzpostavi in mentorsko vodi pouk kmetijstva na 2—3 osnovnih šolah severno-vzhodne regije Slovenije.

III. Poskusni pouk kmetijstva v 3 osnovnih šolah v šolskih letih 1969/70 in 1970/71

1. Glede na tipičnost kmetijske proizvodnje in seveda tudi pristenega interesa direktorjev šol in kolektivov so bile za pouk »kmetijstva« izbrane 3 osnovne šole ležeče v okolju, ki odgovarja poprečju slovenskega kmetijstva:

- hribovsko področje
- mešano kmetijsko področje
- ravninsko področje

2. Predmet »kmetijstvo« je bil uveden kot dodatni šolski predmet (torej brez spreminjanja veljavnih predmetnikov in učnih načrtov), vendar z vsem obeležjem obveznega predmeta (redno prisostvovanje pouku, redovanje itd.). Obsegal je po 2 uri tedensko in to v vseh VII. in VIII. razredih teh šol — torej skupno 140 ur kmetijskega pouka v 2 letih, s katerimi bi bilo možno obvladati predvideno snov predmeta.

3. Sestavljen je bil učni program za VII. in VIII. razred. V osnovi je bil čimbolj prilagojen sezonskemu odvijanju kmetijske proizvodnje. Tako je bila ustvarjena možnost, da se lahko večji del pouka opravlja praktično — predvsem na vrtu in na poskusnem polju ter z ogledi na kmetijah. Okvirni učni načrt je predvideval posebnosti vsakokratne kmetijske regije, kjer posamezna šola leži, predavatelj pa je moral prilagoditi snov, še bolj upoštevajoč krajevne razmere. S takšno razdelitvijo učne snovi smo seveda delno zašli v inverznost pouka, pri tem pa seveda nekoliko zanemarili snovno sistematičnost. Učni programi so bili na šolah razčlenjeni na učne oblike, metode, literaturo, korelacije ter učne sprehode in ekskurzije.

4. Ker ni bilo na razpolago nobenega primernega učbenika za pouk kmetijstva, so posamezni predavatelji Višje agronomske šole sproti sestavljali kompandije (2—4 strani) za eno učno enoto (2 uri). Ti kompandiji so služili učitelju kmetijskega pouka za preglednost — snovi in pripravo, delno pa tudi učencem. Šole so namreč pripravljene in prilagojene kompandije razmnožile in ob vsaki šolski uri razdeljevale učencem, da so jih vstavljali v posebno mapo. Tako je lahko odpadlo zamudno diktiranje snovi. Osnova pouka pa je bila seveda učiteljeva priprava za pouk z metodično in didaktično razčlenitvijo učne ure.

5. Kmetijstvo so predavali šolani kmetijci (v honorarnem odnosu) in to diplomanti Višje agronomske šole oz. Višje gospodinjske šole. Pripomniti je treba, da je pedagoško predznanje imel le 1 predavatelj.

6. Vsaka od poskusnih šol je imela svoj vrt in tudi šolsko zemljišče in to skupno od 0,30—1,00 ha. Profesorji VAŠ so zasnovali ureditev sadnih plantaž s sortimentom, kolobarskih parcel, ureditev vrtov s toplimi gredami in delno parkovno zasaditev okolice šole. Tako so lahko učenci na vseh šolah izvajali praktičen del pouka na lastnih parcelah. Posebno očitno je to prišlo do izraza v 2. letu poskusnega pouka, ko so vse šole tako ureditev že imele.

7. Nabavljena so bila najpotrebnejša učila za »kmetijstvo« — seveda kolikor so sploh bila dosegljiva na trgu učil. Tudi literaturo, strokovni kmetijski tisk, orodje za obdelavo in potrošni material so šole nabavile. Na osnovi prikazane demonstracije kompleta Motey-Mulli (motorni kosilnik, obračalni zgrabljajnik, rotavator, trosilnik mineralnih gnojil, plug za oranje, škropilnica in plug za čiščenje snega) so se vse šole odločile za uvoz te kompletne učne mehanizacije, s katero lahko učenci sami upravljajo. Zaradi deviznih težkoč se je nabava te mehanizacije precej zakasnila (nabavna cena okrog 20.000 din).

8. Na vsaki osnovni šoli je bil v začetku prvega poskusnega šolskega leta (1969/70) osnovan »kmetijski aktiv«, ki je razpravljal o učnem programu, pomagal šoli pri izvajanju programa in mobilizaciji staršev. Aktiv so sestavljali: direktor šole, predavatelj »kmetijstva«, predavatelj biologije ali gospodinjstva, zastopnika področne kmetijske in gozdarske organizacije ter turističnega društva, končno 2 predstavnika kmetov — starša otrok ter mentor — zastopnik VAŠ. Aktivni so se sestajali vsaj dvakrat v šolskem letu — v drugem poskusnem letu že niso bili povsem nujni.

9. Mentor za kmetijski pouk iz VAŠ je posebno v začetku poskusnega pouka redno obiskoval vse šole, imel strokovne sestanke tako s predavatelji kmetijstva kakor tudi z ravnatelji ter kolektivi šol. Skupno so ob koncu prvega šolskega leta, v juniju 1970 sestavili anketne liste ter izvedli anonimno anketo z 20 vprašanji med starši učencev 7. in 8. razreda, prav tako pa tudi anketo s 24 vprašanji med učenci samimi. S tem so poskusili dobiti vpogled v razpoloženje tako staršev kakor učencev po enoletnem odvijanju kmetijskega pouka.

IV. Diskusija rezultatov anket

Skupno je izpolnilo anketo 185 staršev, od tega 90 kmetov in 95 nekmetov. Od vseh anketiranih pa samo 14% staršev nima nikakršne zemlje (niti vrta). Od 269 učencev, kolikor jih je v šolskem letu 1969/70 obiskovalo kmetijski pouk, je odgovorilo 234 (ostali so bili takrat odsotni). Od tega je bilo kmečkih otrok 169, otrok nekmečkih staršev pa 65.

Čeprav podatke iz ankete ne moremo jemati kot popolnoma zanesljive, vendar le prikazujejo uspeh oz. neuspeh poskusa uvajanja pouka kmetijstva v osnovne šole. Velika večina staršev (175 od 185 anketiranih) je na podeželju (kamor vse 3 šole spadajo) odločno za uvedbo pouka kmetijstva — polovica vseh pa je celo za pouk kme-

(Nadaljevanje na 13. strani)

(Nadaljevanje z 12. strani)

tijstva že v 6. razredu. Prav tako je ta pouk ugajal učencem in so ga bili veseli (90 % vseh anketirancev).

Gotovo je, da je posebno v kmečkem okolju pouk kmetijstva potreben, saj se vsi prebivalci vsakodnevno srečujejo s problemi, ki kmetijstvo tako ali drugače zadevajo. Ta pouk pa je pokazal tudi, da na podeželju, kjer ima skoraj sleherna družina nekaj zemlje, še večinoma obstaja pristna nagnjenost do obdelave svojega koščka zemlje oz. vrta. Prav je, če takšno nagnjenost vcepimo že šoloobveznim otrokom. Turistična podoba slovenskih krajev bo verjetno lepša, če bodo smisel in občutek posebno za cvetličarstvo in vrtnarstvo ter ureditev domov in okolja pridobili otroci že v osnovnih šolah. Ob vse večjem razvoju kmečkega turizma, pa vikendov kot sredstva za rekreacijo, je odnos do zemlje sploh in do vrtnarstva ter sadjarstva in urejevanja okolja še kako potreben.

Večina staršev se je z otroki pogovarjala o kmetijskem pouku in se v marsikaterem strokovnem vprašanju pustila od otrok tudi počuti. Kompendiji iz kmetijstva, ki so jih učenci prinašali domov, so bili za precej staršev kmetov edino kmetijsko branje. Za učence je bil praktični pouk zunaj na vrtu in na poljski parceli, razumljivo, daleč privlačnejši kot v učilnici. Posebno je vse učence navdušila uporaba majhne mehanizacije (kot opomba: ob slavnostnem zaključku šolskega leta je ena šola priredila celo zelo uspelo tekmovanje v uporabi strojev!).

Zanimiva je konstatacija, da so izrazito »negativni« učenci le pri kmetijskem pouku intenzivneje sodelovali — za ostale predmete so ostali še naprej popolnoma neangažirani.

V zaostalih kmetijskih področjih (in področja, kjer »poskusne« šole ležijo, so večinoma takšna), kjer kmetijske pospeševalne službe še skoraj ni, opravlja že tak osnovnošolski pouk iz kmetijstva pomembno vlogo hitrega prenašanja strokovnosti v kmečke in ostale domove — seveda, če je čimbolj prilagojen sezonom obdelovanja oz. je celo nekoliko naprejši.

Hiter tehnološki razvoj kmetijstva in sodobnost pouka terjata, da ta predmet poučujejo strokovno šolani splošni kmetijci z vsaj višješolsko izobrazbo, ki pa si bodo morali pridobiti še potrebno pedagoško znanje. Praksa izpred 35 let, ko so v osnovnih šolah poučevali za to sicer delno posebej šolani ljudsko-šolski učitelji le sadjarstvo in vrtnarstvo, danes ne zadošča več.

Iz anket je jasno razvidno, da je pouk kmetijstva v osnovnih šolah mobilizatorski tudi v tem, da se občuti potreba po nadaljnjem izpopolnjevanju znanja iz kmetijstva. Saj je več kot polovica staršev in učencev samih za to, da si po končani osnovni šoli pridobijo še manjkajoče znanje — ali v kmetijskih in gospodinjskih šolah, ali v zimskih tečajih. Posebno so zainteresirani za nadaljnji pouk iz kmetijske mehanizacije.

Rezultati kmetijskega pouka se kažejo tudi v tem, da se je (po internih šolskih anketah) na teh šolah več otrok kot doslej odločilo nadaljevati šolanje v kmetijskih šolah in ostati nato doma na kmetiji (pred uvedbo kmetijskega pouka so isti otroci silili v druge poklice). Prav tako so izjavljali nekateri starši-kmetje, da je ravno kmetijski pouk pridržal otroka-naslednika doma in tako ugodno rešil nasledstvo na kmetiji. S prebujanjem čustvenega odnosa do kmetijstva in prikazovanjem ekonomskih možnosti, ki v neizrabljenih kapacitetah naših kmetij še ležijo, bo odpravljena tudi današnja splošna negacija važnosti kmetijstva v družbi in poklica »kmetovalec« posebej.

V. Predlogi

Na osnovi izkušenj in rezultatov poskusnega pouka kmetijstva je končni posvet direktorjev teh šol in predavateljev predmeta ter mentorja konec junija 1971 sklenil, da posreduje pristojnim forumom naslednje predloge:

1. Pouk kmetijstva se naj po 2 uri tedensko kot obvezen predmet postopoma, vendar čimprej uvaja povsod v osnovnih šolah na podeželju in to v 7. in 8. razredu. S posebnim poudarkom na vrtnarstvo, cvetličarstvo, vrtno sadjarstvo in urejanje okolja pa bi se lahko tudi v »mestnih« šolah polagoma uvajal pouk kmetijstva tam, kjer imaga šola vsaj vrt. Na teh šolah naj bi bil pouk pobarvan tudi bolj »kmetijsko-potrošniško«.

2. Po prvotni zamisli naj bi v 7. in 8. razredu pouk kmetijstva nadomestil tehnični pouk. Smatramo, da je tehnični pouk vendarle potreben (vendar v zmanjšanem obsegu, saj je del tehničnega pouka zajet že v predviden kmetijski pouk), bi bilo potrebno v učnih programih opraviti novo prerazdelitev snovi med biologijo, kemijo, fiziko, tehničnim poukom ter gospodinjstvom in tako najti 2 uri tedensko za obvezen pouk kmetijstva.

3. Zavod za šolstvo SRS naj s sodelovanjem vodij poskusnega pouka izdela okvirni program za predmet »kmetijstvo«. Bil bi lahko enoten za vso Slovenijo s tem, da bi bila možna zamenjava (npr.: namesto vinogradništva gozdarstvo oz. obratno). Vsakokratni predavatelj bi seveda moral upoštevati specifičnost kmetijske proizvodnje dotičnega šolskega okoliša.

4. Učni načrt »kmetijstva« bo moral biti takšen, da ga lahko poučuje kmetijski strokovnjak splošnega profila. Poudarjen mora biti praktičen del poučevanja. Pri pouku mora učitelj razvijati tudi učenceve spretnosti in utrjevati delovne navade. Glede na ostale predmete je lahko kmetijstvo bolj rekreacija učencev — saj se naj odvija predvsem zunaj in na svežem zraku.

5. Pogoji za pravilno, torej praktično odvijanje pouka je zato tudi dovolj velika površina zemljišča pri šoli, kjer je potrebno urediti šolski vrt s toplo gredo, sadni sortiment ter učne oz. kolobarske parcele. Kot primerno površino za ta namen je smatrati najmanj 0,30 ha kmetijske zemlje. V kolikor bo obstajala možnost, naj se uredi tudi mala kurnica oz. kunčnica. Vsi proizvodi iz šolskih »kmetijskih« objektov so lahko važno dopolnilo za šolsko oz. mlečno kuhinjo. Blizu šole pa naj bi bile usmerjene programirane oz. specializirane kmetije kot stalni učni oz. demonstracijski objekti.

6. Šola, kjer bo kmetijski pouk, mora imeti komplet mini-mehanicizacije, s katero bodo učenci sami lahko obdelovali vrt, sadovnjak in učno polje (odslužen stari traktor lahko služi prav tako kot učilo). Seveda spada na vsako šolo tudi sodobno kmetijsko orodje (v zadostnem številu) in učila.

7. »Zagonski« stroški za pouk kmetijstva na vsaki osnovni šoli bi ob upoštevanju navedenih pogojev znašali 30.000 do 35.000 din. Zagotovljeni bi morali biti zraven rednega financiranja že v prvem letu poučevanja tega predmeta.

8. Učitelji »kmetijstva« bi morali biti najmanj diplomanti višje agronomske šole, delno pa lahko tudi absolventi tehnične srednje šole, ki so nadaljevali študij na pedagoški akademiji. Za vse pa bi bil potreben še dopolnilni pedagoško — psihološki oz. kmetijski seminar.

Kot idealna se seveda postavlja kombinacija: področni pospeševalec kmetijstva = predavatelj »kmetijstva« na področnih šolah. Takšen pospeševalec — učitelj bi si že v osnovni šoli »vzgajal« naraščaj za bodoče pravo pospeševanje (slična praksa je obvezna v nekaterih zapadno-evropskih državah npr. pri obveznem pouku pošolskih otrok, ki ostanejo doma na kmetiji).

9. Strokovni team bi moral čim hitreje pristopiti k pripravi učbenika za pouk kmetijstva. Ta naj bi bil tako zasnovan, da faktografsko — kmetijsko otroka čim manj bremeni, vendar pa ga motivira, ter mu preko kmetijskih osnov vzbudi željo za nadaljevanje in izpopolnjevanje v kmetijski stroki (predvsem otrok, ki naj bi ostal doma na kmetijah).

VI. Zaključek

Ker se poraja ob vprašanju kmetijskega pouka v osnovnih šolah mnogo različnih teženj in mnenj, jih je potrebno temeljito konfrontirati in seveda pravočasno razčistiti. Nato pa z zakonskimi ukrepi in rešenimi finančnimi vprašanji pričeti z načrtno akcijo.

Za šolsko leto 1971/72 je skoro vse zamujeno, ker noben pristojni forum ni ukrenil pravočasno ničesar. Pouk iz kmetijstva se bo nadaljeval verjetno samo na teh 3 poskusnih šolah in še na par šolah, ki so poiskale informacije o odvijanju poskusnega pouka. Vendar pa neenotno in ne dovolj organizirano.

Akcija je bila torej koristno pričeta, vendar pa ne iz vrednotena (evaluirana).

ZASKRBLJUJOČI NADPOVPREČNI BOLNIŠKI STALEŽI V MESNINAH

Nadpovprečni staleži bolnih delavcev so v Mesninah poseben problem. Med rednimi staleži so tudi »črni staleži«, ko delavci niso resnično bolni, ampak delajo doma razna dela. Z načrtno kontrolo bolnikov in stimuliranjem na stalnost bi omejili staleže. Staleži povzročajo obratu velik izpad delavcev iz procesa proizvodnje.

KJE SO VZROKI?

Podjetju kot celoti oz. posameznim delovnim enotam predstavlja postavka nadomestil zaradi začasne nezmožnosti za delo (bolniški stalež) do 30 dni velik strošek. To je breme obrata takrat, ko delavec ne dela, ker je iz določenih razlogov bolan. Če

prav nadomestilo osebnega dohodka, katerega prejme delavec, ni v vsakem primeru 100 %, pa kljub temu predstavlja za podjetje na eni strani izdatek, na drugi strani pa izpad delavca iz proizvodnega procesa, katerega ni vedno lahko nadomestiti z dru-

(Nadaljevanje na 14. strani)

Dimec Franc je že dolga leta kurjač kotlov v Mleku. S prijateljem, s katerim se menjujeta na delu, premečeta in prevozita okrog 80 ton preмога na mesec. Povprašal sem ga, kaj si najbolj želi. Odgovor je bil kratek in jasen: »Nove kotle in plinske gorilnike.« — Tov. Dimec, da bi se vam želja kmalu uresničila, saj bi bila v prid mlekarji in vsem potrošnikom.

(Nadaljevanje s 13. strani)
gim novim ali obstoječim delavcem. Največkrat so delavci bolni v času, ko ima obrat največ dela, to pa ima za posledico, da morajo drugi delavci, ki so na delu, delati podaljšan delovni čas.

Ce izvzamemo učence, ki niso v delovnem razmerju, lahko mirno trdimo, da smo imeli v septembru mesecu 20% delavcev v staležu (tj. 80 od 400 zaposlenih). V letu 1971 je bilo povprečno mesečno v staležu 17% delavcev, kar pomeni v številkah 66, če upoštevamo, da je med letom bilo povprečno zaposlenih 390 delavcev. To se pravi, da predstavlja tako visok odstotek delavcev v staležu (tu so vključene tudi nesreče pri delu) zaskrbljujoč izpad, ki zahteva kot stalen pojav večje število delavcev na delovnih mestih, kot bi jih sicer potrebovali, če staležev ne bi bilo. V kolikor pa še upoštevamo dejstvo, da nastopajo poleg staležev še dopusti, potem je odsotnost z dela neprimerno višja in dosega celo 25%. Tako nenormalno stanje prav gotovo zahteva določeno analiziranje tega vprašanja in uvedbo sistema kontrole bolnikov. Nadpovprečni izostanki z dela niso vedno posledica dejanske bolnih delavcev. Med letom se namreč dogaja, da so delavci največkrat v staležu takrat, ko je doma največ dela (košnja, oranje, setev, koline itd.). Pri krajevnem zdravniku delavci zlahka dosežejo stalež predvsem zaradi tega,

JOŽE FRANKO

(Nadaljevanje s 4. strani)
tudi na vzven za izboljšanje sodelovanja s sorodnimi delovnimi organizacijami.

13. Na vseh nivojih in vseh delovnih mestih bomo poostri delovno disciplino in zahtevali od slehernega delavca, da vlaga maksimalne napore za povečanje proizvodnje, pocenitev stroškov in čuvanje imovine podjetja.

14. Da bi se zmanjšala socialna diferenciacija tudi znotraj podjetja in izboljšali delovni uspehi, bomo delali na tem, da se čim več dela nagrajuje po učinku. Pri tem pa težili in omogočali delavcem z najnižjimi OD, predvsem v proizvodnji, da bodo lahko več zaslužili. Bodočo politiko delitve OD bo potrebno osnovati na politiki preprečevanja fluktuacije, s čimer naj se da priznanje stalnosti v podjetju in pridnosti — uspešnosti delavcev.

15. Komunisti, ki so na vodilnih in odgovornih delovnih mestih, so dolžni podvzeti vse, da se izboljša organizacija dela, izboljšajo tehnološki postopki in pocenijo proizvodni stroški.

S tem v zvezi bomo izdelali programe dela v vseh organizacijskih enotah, za vsa večja dela in programirali s tem v zvezi predvideno znižanje stroškov.

16. Investicijske načrte, ki so s planom in programi podjetja časovno prilagojeni, bo potrebno preložiti na daljše obdobje. Lastna prigrasodarjena denarna sredstva pa naj se usmerjajo za potrebe obratnih sredstev, ki jih podjetju občutno primanjkuje.

17. Komericalna služba naj pri prodaji teži za tem, da daje blago takim kupcem, ki so zanesljivi in sproti poravnajo svoje obveznosti.

18. Finančna služba podjetja naj nastavi evidenco porabe obratnih sredstev po organizacijskih enotah, določi vsaki enoti nujno potrebno kvoto obratnih

ker gredo stroški do 30 dni v breme podjetja. Resen problem je torej v tem, kako znižati tako imenovane »črne staleže«. Nekatera podjetja poleg dodatka na stalnost, ki se ne odraža v OD, kadar so delavci odsotni, posebej stimulirajo delavce, ko ti niso v tekočem mesecu odsotni zaradi bolezni. Ne glede na to, kako si te stvari posamezna podjetja urejajo, bo naša naloga v bodoče, da razmislimo, kako in čim hitreje rešiti ta problem.

Delovna organizacija lahko v splošnih aktih določi primere in pogoje, na podlagi katerih se delavcu — zavarovancu ustavi izplačevanje nadomestila osebnega dohodka zaradi začasne nezmožnosti za delo. V splošnem aktu bi kazalo urediti tudi vprašanje načina kontrole in ali se delavcu ustavi izplačilo od tistega dne dalje, ko je ugotovljeno, da se ne ravna po navodilih zdravnika, oz. za nazaj od nastopa staleža. Če se delovna organizacija odloči za kontrolo delavcev, ki so v staležu, potem mora predpisati tudi postopek in določiti organ, ki bo te zadeve reševal.

Kontrola bolezni naših delavcev je iz opisanih problemov nujna in potrebna.

To je le nekaj problemov, ki ne tarejo samo Mesnin, prav gotovo tudi druge delovne enote, zato bo o tem treba spregovoriti tudi na drugem mestu.

sredstev in izdela merila za obremenitve vseh, ki bodo pretirano koristili ta sredstva.

19. V zvezi z bodočimi integracijskimi procesi in raznimi oblikami poslovno tehničnega sodelovanja s kmetijskimi delovnimi organizacijami področja bomo delali na tem, da bodo DO spoznale ekonomsko nujno po takem sodelovanju in uresničitvi zamisli o formiranju agroživilskega kombinata za celjsko regijo.

Komunisti kombinata pa so dolžni podpirati tako uresničitev.

20. Ekonomski komisiji pri CK ZK Slovenije bomo poslali pismeno vprašanje oziroma predlog, da se kmetijstvu Slovenije dovoli oblikovati polnolastne cene vseh pridelkov in izdelkov ter se mu dovoli, da v bodoče pride na tržišče z ekonomskimi cenami svojih pridelkov in izdelkov. Regresiranje le-teh s strani družbe, pa naj se izvaja neposredno v trgovski mreži.

21. CK ZK Slovenije bomo poslali vlogo za rešitev vprašanja previsoke članarine predvsem za člane s podpovprečnimi osebnimi dohodki, ker ugotavljamo, da nekateri člani ne zmorejo poravnati članarine, drugi pa zaradi visoke članarine ne pristopijo v Zvezo komunistov.

22. V aktivih ZK moramo doseči, da se bodo v razpravah pri oblikovanju stališč in sklepov udeleževali tudi tisti člani, ki so bili pri tem dosedaj pasivni. Doseči svobodo izražanja in utrditi zaupanje članov, da za dobro merno kritiko in predloge ne bodo doživljali raznih posledic.

23. Sekretariat OO ZK Kombinata naj se zavzame za to, da bo interno glasilo Hmeljar v bodoče postal tribuna delavcev. V listu naj se uvede rubrika vprašanja in odgovori delavcev. Informacije, ki se dajejo preko Hmeljarja, naj ne bodo zgolj statistične, pač pa tudi poljudno pojasnjena.

24. Vsi komunisti podjetja se morajo zavzemati, da bo ZK v podjetju in naši družbi ponovno postala avantgarda delavskega razreda.

25. Akcijski program, ki ga je konferenca ZK Kombinata sprejela v mesecu juniju 1971. leta, je še vedno osnovno vodilo za delo aktivov ZK Kombinata.

F. Ivančič

KMETIJSKI KOMBINAT HMEZAD, ZALEC

razpisuje naslednje

JAVNE LICITACIJE

1. Dela parcele št. 153/2 k. o. Sp. Vižinga travnik v izmeri ca. 1000 m². Parcela leži ob Dravi, je dostopna in primerna za gradnjo počitniške hišice.

Izklicna cena je 5,00 din za m².

Javna licitacija bo 14. 1. 1972 ob 9. uri na kraju samem.

2. Sadne sušilnice in zemljišča parc. št. 740/1 in št. 742 k. o. Gornja vas pri Preboldu, pašnik v izmeri ca. 1000 m². Zemljišče je primerno za stavbišče za gradnjo stanovanjske hiše.

Izklicna cena je za sadno sušilnico 5.000.— din in za vsak m² zemljišča din 15,00.

Javna licitacija bo dne 18. 1. 1972 ob 9. uri na kraju samem.

3. Dela parcele št. 988/2 in št. 986/5 pašnik izmere ca. 600 m² k. o. Trnovlje.

Izklicna cena je din 30,00 za m².

Javna licitacija bo dne 19. 1. 1972 ob 9. uri v pisarni DE Kmetijstvo IV Celje. Pogoj te prodaje je takojšnje plačilo celotne kupnine.

4. Parcele št. 329/50 k. o. Orla vas njiva v izmeri 2249 m². Parcela bo razparcelirana na 4 stavbne parcele. Na dan licitacije bo v naravi zamejičena velikost posamezne parcele.

Izklicna cena je din 15,00 za m².

Javna licitacija bo dne 20. 1. 1972 ob 9. uri na kraju samem.

5. Dela parcele št. 185/1 k. o. Ratanska vas travnik v izmeri 1000 m². Parcela je primerna za gradnjo stanovanjske hiše.

Izklicna cena je din 15,00 za m².

Javna licitacija bo dne 21. 1. 1972 ob 10. uri na kraju samem.

6. Delov parcel št. 8 in 9 k. o. Rogaška Slatina travnik v izmeri 1500 m². Parcela je primerna za gradnjo stanovanjske hiše.

Izklicna cena je din 12,00 za m².

Javna licitacija bo dne 21. 1. 1972 ob 9,30 na kraju samem.

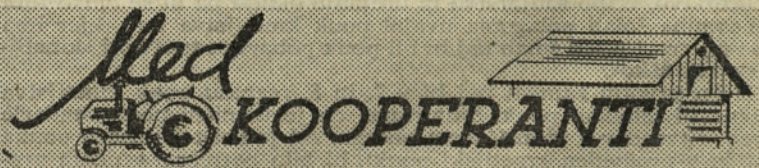
Kupci so dolžni plačati celotno kupnino najkasneje v 15 dneh od dneva zaključene licitacije. Za stavbne parcele imajo delavci zaposleni pri Kmetijskem kombinatu Hmezad Zalec določene ugodnosti pri odplačilu odkupnine.

Vse stroške v zvezi s prodajo, zemljiškoknjžnim prenosom lastništva, stroške geometrske odmere in prometni davek od nepremičnin plačajo kupci.

Vse ostale informacije glede navedenih prodaj lahko zainteresirani dobijo v naši pisarni v Zalcu soba št. 41.

Zalec, dne 20. 12. 1971

ZEMLJSKI ODDELEK

»Dolgo te že ni bilo med kooperante na našem območju.« me ob srečanju pozdravi vodja PE Trnava Lojze Kampuš. Prav, ob 10. uri pridem, odvrnem. Zgovorjeno. Obiskala bova predsednika sveta kooperantov Trnava, ALBINA STEPISNIKA.

»Prirastek v hlevu pričakuje mo.« je dejal Albin, ko nama je stopil naproti. Ogleдали smo si hlev z 11 govedi in še vedno enim konjem.

»Okrog 12.000 l mleka oddam letno.« nama je pojasnil in dodal: »Z mlekom bi še šlo, če bi cena dosegla vsaj 2 dinarja.«

Lani je zgradil 16 m² sušilnico in moderniziral svinjake. Vse to ga je stalo težke milijone. Zaprošil je za olajšavo davka. »Vesta, pri vseh potih, ki jih imam, in tolikem pisanju vedno bolj dobi-

vam občutek, da o olajšavah kmetu veliko preveč govorimo in vse premalo ali nič storimo. Saj ne rečem, mi se v PE razumemo in težimo za čim boljšim gospodarjenjem. Vse pa kaže, da bo v prihodnje težje za kredite. Trnavčani smo ustanovili strojno skupnost, prav tako tudi v Orli vasi. Kupili bomo Wolfa 220. Če bo zdržala severna variantna avto ceste, bo Orla vas izgubila okrog 8 ha hmeljišč. Resno me skrbi preniška cena hmelja. Z mnogimi sem govoril in skoraj vsi napovedujejo izor hmelja na pomlad, še posebej tisti, ki ga še imajo na hmeljevkah.«

»Hitro, parklje že kaže!« je prišel iz hleva gospodarjev starejši brat.

(Nadaljevanje na 15. strani)

SILVESTROVANJE V GORAH

Silvestrovo jutro se ni kazalo v lepi luči. Toda vreme nas ne sme motiti. Elča ni več med nami, zbrali smo se le trije preostali. V Žekovcu spravljamo težke nahrbtnike in smuči na žičnico. Včasih smo jih morali nositi na Mozirske. Hrane imamo za štiri dni, pa še vso zimsko opremo, celo kačje sline ne manjka. Iz gondole opazujemo prvi ples znežink, ki se je pri gornji postaji ob vetru in megli sprevergel v karneval. Pripnemo si smuči in se za ogrevanje poženemo proti muldi pri stari koči. Sneži vedno močnejše, toda odločili smo se, da gremo proti Smrekovcu. Prva strmina nas zaradi težkih nahrbtnikov pošteno oznoji. Irena je uporna, sledi nama, čeprav izgleda njen nahrbtnik večji od nje. Že smo na Kalu in z Jodlom vijugava po dolgi strmini navzdol. Mimogrede sva pri klopici, za obratno pot pa je v snegu potrebna debela ura. Tudi Irena je že za nama, čeprav jo je težak nahrbtnik enkrat spravil v sneg, sicer pa je letos prvič na smučeh. Spustimo se na cesto in jo s počasnimi koraki, ob vedno močnejšem sneženju prilomastimo do Smrekovca. Tam se vesela družba že pripravljala na končni obračun s starim letom. Naročimo si čaj, Jodl pa mrzlo pivo, ker ima angino. Zunaj sneži vedno močnejše in veter se zaganja v temne lesove. Tri ure hoda je za nami, vendar gremo naprej proti Raduhi. Počasi se v snežnem metžu prebijamo navkreber. Bližamo se Krnesu. Zmračilo se je že. Začnemo iskati primerno smreko za bivakiranje. Končno jo najdemo. Njene veje segajo prav do tal in celo pokrije so že s snežno odejo. Odložimo nahrbtnike in smuči. Tema je že, ko pričnemo pripravljati »prostor« za silvestrovanje. Jodlova sekirica že pri prvih zamahih odleti v sneg in zelo dolgo traja preden jo sploh najdemo. Uporabna ni več. Smrekove veje zato lomimo, Jodl pa z njimi oblagi notranjost smreke ter urejuje notranjo »dekoracijo«. Z Ireno opravlja nekvalificirana težaška dela. Po strmih pobočju in v visokem snegu z baterijo iščeva suhe veje na drevesih. Lomim suhljad z debel, ona pa jo odnaša navkreber do »hotela«. V roke naju nohta, brez rokavic sva. Hraniva jih, da bi ostale suhe za noč. Sneži vedno močnejše in veter poganja snežno meglo v naše obraze. Toliko drevja, toda suhljadi ni več. Pri nošenju butar navkreber se pošteno oznojiva, le roke se ne ogrejejo. Naš »hotel« je pripravljeno, drv je menda le za dve uri. Morda jih je še celo preveč, saj niti ne vemo, če nam bo uspelo pripraviti ogenj, kajti bencina nimamo. Iz nahrbtnika privleče-

mo časopis, toda goreti noče. Neusmiljeni veter nam skozi »streh« siplje snežni prah in časopis. Je takoj vlažen. Toda mi ne odnehamo. Ogenj je naš največji zaveznik. Nekdo se spomni na sveče. Po dolgem času nam jih uspe prižgati. Verjetno smo rabili uro časa, da smo obe sveči stali in njihov vosek polivali po suhljadi in papirju. Zagorelo je in pogreli smo si otrdele roke. Iz nahrbtnikov izvlečemo našo hrano. Vse, kar se da obleči, spravimo na sebe. Irena nam pripravi »silvestrov meni«. Nekdo je »pomotoma« prinesel zraven kevedinko, ki jo skuham in dodam sladkorja po mojem okusu. Toliko sem ga dodal, da bi skoraj rabil žlico za pitje. Krepko nas je pogrela. Naš ogenj se je razgorel, toda veter nam žene dim v »spalnico« tako, da se ves večer solzimo. Kup suhljadi je počasi skopnel. Z Jodlom sva se odpravila na lov za drvni. »Zunaj« sneži strahotno, naših gazi ni nikjer več. Morava precej daleč navzgor, da v soju baterij z drevja nalomiva suhljad. Malo je je. Toda ogenj le držimo. Ta naš lov za drvni ponavlja vsako uro in vselej so najine sledi zabrisane, tako, da se vsakič pošteno ogrejeva pri hoji navkreber, ko nam sneg sili že pod pas. Ob enajstih pa nama je tega dovolj. Grev »posteljo«. Pripovedujemo si zgodbe in oživljamo spomine na dneve, ko je še Elč bil z nami in nas kratkočasil z njemu lastnim humorjem. Staro leto v agoniji čaka odrešenja. Kazalca sta se pokrila. Stisnemo si roke, nemí smo. Ves svet proslavlja, mi pa smo proč od trušča in pompa. Naše misli so nekje daleč, bogsigave di kje. Našo tišino para le veter. Brez spanca in besed čakamo novo jutro. Končno je prišlo.

Obujemo si ledeno mrzle pancarje ter pričnemo z ogrevanjem naših teles. Spet polnimo naše nahrbtnike. Irenine smuči v visokem snegu komaj najdemo. Že poganjamo smuči proti Raduhi. Toda snega je zapadlo preveč. Odločimo se za vrnitev. V visokem snegu se spuščamo kar naravnost proti Smrekovcu. Ob desetih smo v koči in si naročimo čaj. Vesela družba včerajšnjega dne še vedno ni odnehala. Ireno ob toploti zanohta v noge, slabo ji je. Tudi to je mimo, toplo nam je in sveži smo. Poberemo šila in kopita ter smo po slabih petih urah v Ljubnem. Zavijemo v gostišče. Točilno mizo podpirajo majavi fantje ter pijejo pelinkovec, očitno še silvestrujejo. Eden razbija kozarce ter po gostišču brca svojo prazno denarnico, mi pa pijemo sadni sok.

TONE KORENJAK

LJUDESKE NAPOVEDI

— Če Vincenc s soncem na trto posveti, na Martinovo ne bo suše v kleti.
— Katera še ta mesec moža ne dobi, naj se kar Antonu priporoči.

IZREKI

Predvsem nesposobni ljudje so lahko vsega sposobni.
Nič ne more biti danes lepo, kar škoduje človeku.

Predsedstvo aktiva ZM kombinata želi vsem mladim bralcem

SREČNO NOVO LETO.

FRANCU V SLOVO

V nedeljo 5. decembra je v prometni nesreči na prehodu čez železniško progo

pri tovarni nogavic Polzela izgubil življenje naš priljubljeni kooperant TAVČAR FRANC iz Brega pri Polzeli. Rodil se je 27. septembra 1942 v kmečki družini. Že v mladih letih je prevzel bremena kmečkih del na svoje rame. Po pre-

rani smrti očeta je hotel nadaljevati in uresničiti uspešno zastavljeno očetovo delo; uspeval je. Toda življenje mu ni bilo naklonjeno. Mnogo je pustil nedokončanega.

Ves čas je bil aktiven družbeni delavec. Do nedavne je bil član DS pri Kombinatu in predsednik sveta kooperantov poslovne enote Polzela. Aktivno je delal v krajevni organizaciji SZDL, bil član občinske konference SZDL žalec in član kmečke sekcije pri republiški konferenci SZDL Slovenije.

Z njim smo izgubili človeka, ki nam je v gospodarskem in družbenem življenju mnogo pomenil. Vsi, ki smo ga poznali in delali z njim, ga bomo močno pogrešali. Med občani je imel velik ugled, vedno se je zavzemal za kmečkega človeka.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo veliko ljudi iz bližnje in daljne okolice. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Poslovna enota POLZELA Uredništvo »HME LJAR«

(Nadaljevanje s 14. strani)

Vsi smo odšli v hlev. Albin je zavihal rokave, privezal predpasnik, ugotovil pravilno lego teleta, navezal na nogi štrangi in ho-ruk! Dajmo še enkrat! Ho-ruk! in potegnili smo na mehko slamnato ležišče težkega bikca.

»In kaj pričakuješ v tem letu?« sem povprašal, ko smo se vrnili v kuhinjo za mizo.

»Da bi letošnja letina bila vsaj taka kot l. 1970, da bi že enkrat bilo rešeno zavarovanje kmetov, da bi bile cene pridelkom stimulative, da bi v Trnavi zamašili razpoke, po katerih nam voda odteka pod zemljo, da bi hmeljarji vztrajali pri hmelju in da bi se še ti kdaj oglasil.«

Zelo rad, pa na svidenje!

VRANIČ IVAN in Minka sta nosila težke posode vode iz potoka v hlev, ko sem prišel k hiši.

»Kaj pa je z vodo?«

»Malo počakaj, da napojim živali!«

Tri telice in sedem krav je popilo 60 litrov vode kot nič. Ponudil sem se mu za nosača in potešila sva govedom prvo žejo. »Z vodo pri nas v Prekopi je križ samo zato, ker napajanje rezervuarjev ni urejeno. Ponoči bi morali na vranski strani odvečno vodo koristno preusmeriti.

V teh nekaj dneh, ko ni vode, je mlečnost padla kar za tretjino. Cena mlake pa že tako ne pokriva proizvodnje, potem pa veš, kje smo rejci molznic.«

»Kako pa naslednik, ki je pri vojaki?«

»Ta ti je problem. Če sem ga hotel po končani osemletki obdržati doma, sem moral kupiti traktor, ker pa traktor še ni vse, sem moral kupiti še priključke. Zato sem odložil zunanje čiščenje hiše. Sedaj pa poslušaj! Jaz sem priznan 40% invalid. Sin je pri vojaki. Ker imam 7,5 ha obdelovalne zemlje in previsoko davčno osnovo, ne dosežem skrajšanja vojaškega roka sinu. Če bi pa imel le 1 ha zemlje in bi bil celo v službi, pa bi dobil sin skrajšan rok, četudi bi šel v službo. Vidiš, to je tisto, kar se mi ne zdi prav.«

»Kako je s krediti?«
»Pri tolikem pomanjkanju delovne sile bi potrebovali skoraj popolno mehanizacijo. Za vračanje kreditov na 5 let, pa so naše kmetije premajhne in ne zmorejo tolikih bremen.«

»Tvoje želje v novem letu?«
»Da bi pospeševalna služba bila do kmetov bolj elastična, da bi odkup pridelkov potekal bolj dosledno in po konkurenčnih cenah. V mislih imam odkup fižola in krompirja. Da bi za štart starostnega in zdravstvenega zavarovanja prispevala družba malo več, saj je 250 din presramotna osnova. Tudi 70 let je previsoka starostna meja. Obdavčitev so previsoke, zato mlajši vidijo lepšo bodočnost izven kmetij. Presramoten je tudi razpon OD med kmetom in industrijskim delavcem. Bo dovolj?«

»Da, hvala, pa še drugič.«
Vsem bralcem lep pozdrav in srečno, zdravo ter uspešno novo leto 1972 želi urednik

NAGRADE NOVOLETNE KRIŽANKE

1. nagrada	100 din
2. nagrada	70 din
3. nagrada	50 din
4. nagrada	30 din
5. nagrada	20 din

Pri reševanju vam želimo obilo užitka, pri zbranju pa sreče! Rešitve pošljite na uredništvo »Hmeljar«, kombinat Hmezad, žalec, do 25. januarja 1972.

